

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
CONFLICT OF INTEREST

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.)
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

คู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

โดย ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.)
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

พิมพ์ครั้งที่ ๑
วันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐
จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่ายและห้ามคัดลอกหรือตัดตอนไปเผยแพร่ทางสื่อทุกชนิด

โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน

ทั้งนี้ สามารถดาวน์โหลดจาก www.stopcorruption.moph.go.th

ดำเนินการพิมพ์โดย

หจก.คอมพ์-อาร์ต

เลขที่ ๕๑๓/๑๑๔ ซอยจรัญสนิทวงศ์ ๓๗ ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางขุนศรี เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐๒ ๔๑๒ ๗๓๓๖-๗ โทรสาร ๐๒ ๔๑๒ ๕๙๗๕

คำนำ

ประเทศไทยได้พยายามแก้ปัญหาการทุจริตในระดับประเทศมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการบูรณาการทุกภาคส่วนให้เห็นถึงภัยร้ายที่ส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างมหาดศาล อีกทั้งเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในทุกมิติ รูปแบบการทุจริตเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่เป็นทุจริตทางตรง ไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ได้มีการปรับเปลี่ยนเป็นรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น เช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตข้ามแดน ข้ามชาติ เชื่อมโยงไปสู่อาชญากรรมอื่นๆ มากมาย ส่งผลกระทบทางลบในวงกว้าง รัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา มีการผลักดันให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นวาระแห่งชาติ ได้กำหนดทิศทางแนวทางการปฏิบัติมาตรการป้องกันและปราบปราม เพื่อแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ มุ่งเน้นการต่อต้านการทุจริตและสร้างการรับรู้ในทุกภาคส่วนที่ส่งผลต่อทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของหน่วยงานภาครัฐในอนาคต

กลไกสำคัญในการป้องกันการทุจริตและช่วยฟื้นฟูและช่วยส่งเสริมการต่อต้านการทุจริตเชิงบวกในภาครัฐให้แก่ระบบราชการไทยนั้นคือ **ระบบคิด** เพราะระบบการคิดที่สร้างปัญหาให้แก่สังคมคือ ระบบการคิดที่ไม่สามารถแยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนออกจากเรื่องประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างชัดเจน โดยมักจะนำประโยชน์ส่วนตนมาปะปนกับประโยชน์ส่วนรวม เห็นแก่ประโยชน์ของตนเองเป็นหลัก เห็นแก่ประโยชน์ของเครือญาติและพวกพ้องสำคัญกว่าประโยชน์ของประเทศชาติ ระบบการคิดดังกล่าวจึงเป็นต้นเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่การทุจริต ดังนั้น แนวทางการแก้ปัญหาการทุจริตอย่างยั่งยืนต้องเริ่มต้นแก้ไขที่ตัวบุคคล โดยการปรับเปลี่ยนระบบการคิดของคนในสังคมให้สามารถแยกแยะได้ว่า **“เรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนตน และเรื่องใดเป็นประโยชน์ส่วนรวม”**

ด้วยเหตุดังกล่าว ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.) จึงจัดทำคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยใช้แนวคิด วิชาคณิตศาสตร์เปรียบเทียบวิธีคิดในระบบเลขฐานสิบและระบบเลขฐานสอง เป็นการนำวิธีคิดมาประยุกต์ใช้และเปรียบเทียบเพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนำไป เป็น **“หลักคิด”** ในการปฏิบัติงาน **ให้สามารถแยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมได้อย่างเด็ดขาด** เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่งที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.) ได้รับเกียรติจากนายอุทิศ บัวศรี ผู้ช่วยเลขาธิการคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นที่ปรึกษาในการจัดทำคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ เล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ให้แก่บุคลากรสาธารณสุขในการปฏิบัติหน้าที่ราชการให้เป็นไป ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ร่วมสร้างวัฒนธรรมสุจริต สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริตในกระทรวงสาธารณสุขต่อไป

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.)

๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

สารบัญ

คำนำ	๒
เกริ่นนำ ทิศทางการป้องกันกรทุจริตในประเทศไทย	๕
บทที่ ๑ แก่ทุจริต ต้องคิดแยกแยะ	๑๓
บทที่ ๒ ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ.	๓๓
บทที่ ๓ ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข	๓๙
บทที่ ๔ หลักการจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน	๔๙
บทที่ ๕ การขัดกันแห่งผลประโยชน์ ตามนโยบาย ของกระทรวงสาธารณสุข	๖๕
บทที่ ๖ กฎหมายเกี่ยวกับการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน	๘๕
ภาคผนวก	๙๐
บรรณานุกรม	๙๑

ทิศทางการป้องกันการทุจริตของประเทศไทย

การทุจริตในสังคมไทยระหว่างช่วงกว่าทศวรรษ ส่งผลเสียต่อประเทศอย่างมหาศาลและเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกมิติ รูปแบบการทุจริตจากเดิมที่เป็นทุจริตทางตรงไม่ซับซ้อน อาทิ การรับสินบน การจัดซื้อจัดจ้าง ในปัจจุบันได้ปรับเปลี่ยนเป็นการทุจริตที่ซับซ้อนมากขึ้น ตัวอย่างเช่น การทุจริตเชิงนโยบาย การทุจริตข้ามแดนข้ามชาติ ซึ่งเชื่อมโยงสู่อาชญากรรมอื่น ๆ มากมายและส่งผลกระทบต่อวงกว้าง

ประเทศไทยมีความพยายามแก้ไขปัญหาการทุจริต โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันสร้างเครื่องมือ กลไก และกำหนดเป้าหมายสำหรับการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เริ่มตั้งแต่ช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ จนถึงปัจจุบัน การดำเนินงานได้สร้างความตื่นตัวและเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามบทบาทของแต่ละหน่วยงาน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องปรับฐานความคิด และสร้างความตระหนักรู้ให้ทุกภาคส่วนของสังคม

สำหรับประเทศไทยได้กำหนดทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตซึ่งมีความสอดคล้องกับสถานการณ์ทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมถึงการสร้างความตระหนักในการประพฤติปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตของคนในสังคม โดยเฉพาะการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริต คุณธรรมจริยธรรมในการเป็นต้นแบบที่ดี ดังนั้นสาระสำคัญที่มีความเชื่อมโยงสำหรับทิศทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริตของกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย

๑. ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ....
๒. วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบของสภาปฏิรูปแห่งชาติ
๓. ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)
๔. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
๕. โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐)
๖. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)
๗. มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข ๓ ป. ๑ ค. (ปลูกจิตสำนึก ป้องกัน ปราบปราม และสร้างเครือข่าย)
๘. ยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (ด้านสาธารณสุข)

ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... กำหนดในหมวดที่ ๔ หน้าที่ของประชาชนชาวไทยว่า “...บุคคลมีหน้าที่ไม่ร่วมมือหรือสนับสนุนการทุจริตและประพฤติมิชอบทุกรูปแบบ” ถือได้ว่าเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้การป้องกันและปราบปรามการทุจริตเป็นหน้าที่ของประชาชนชาวไทยทุกคน นอกจากนี้ ยังกำหนดชัดเจนในหมวดที่ ๕ หน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และจัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพ เพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบดังกล่าวอย่างเข้มงวด รวมทั้งกลไกในการส่งเสริมให้ประชาชนรวมตัวกันเพื่อมีส่วนร่วมในการณรงค์ให้ความรู้ต่อต้านการทุจริต หรือชี้เบาะแส โดยได้รับความคุ้มครองจากรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ” การบริหารราชการแผ่นดิน รัฐต้องเสริมสร้างให้ประชาชนได้รับบริการที่สะดวก มีประสิทธิภาพที่สำคัญคือ ไม่เลือกปฏิบัติ

ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งการบริหารงานบุคคลของหน่วยงานของรัฐต้องเป็นไปตามระบบคุณธรรม ตามที่กฎหมายบัญญัติ อย่างน้อยต้องมีมาตรการป้องกันมิให้ผู้ใดใช้อำนาจหรือกระทำการโดยมิชอบที่เป็นการแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการแต่งตั้งหรือการพิจารณาความดีความชอบของเจ้าหน้าที่ของรัฐ และรัฐต้องจัดให้มีมาตรฐานทางจริยธรรม เพื่อให้หน่วยงานของรัฐใช้เป็นหลักในการกำหนดประมวลจริยธรรมสำหรับเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานนั้น ๆ ซึ่งต้องไม่ต่ำกว่ามาตรฐานทางจริยธรรมดังกล่าว การที่รัฐธรรมนุญได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพและการบริหารบุคคลที่มีคุณธรรมนั้น สืบเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาได้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคล มีการโยกย้ายแต่งตั้งที่ไม่เป็นธรรม บังคับหรือชี้แนะให้ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานโดยไม่ยึดมั่นในหลักผลประโยชน์แห่งรัฐ รวมถึงการมุ่งเน้นการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองรวมถึงพวกพ้อง ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. .... จึงได้มีความพยายามที่จะแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าต้องการสร้างประสิทธิภาพในระบบการบริหารงานราชการแผ่นดินและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ต้องยึดมั่นในหลักธรรมาภิบาล และมีคุณธรรมจริยธรรมตามที่กำหนดเอาไว้

วาระการปฏิรูปที่ ๑ การป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของสภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติ สภาพัฒนาปฏิรูปแห่งชาติในฐานะองค์กรที่มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการปฏิรูปกลไก และปฏิบัติงานด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ได้มีข้อเสนอเพื่อปฏิรูปด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวให้เป็นระบบ มีประสิทธิภาพ ยั่งยืน เป็นรูปธรรมปฏิบัติได้ สอดคล้องกับมาตรฐานสากลและบริบทของสังคมไทย โดยเสนอให้มียุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหา ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย (๑) ยุทธศาสตร์การปลูกฝัง “คนไทยไม่โกง” เพื่อปฏิรูปคนให้มีจิตสำนึก สร้างจิตสำนึกที่ตัวบุคคล

รับผิดชอบชั่วดี อะไรควรทำอะไรไม่ควรทำ มองว่าการทุจริตเป็นเรื่องน่ารังเกียจเป็นการเอาเปรียบสังคมและสังคมไม่ยอมรับ (๒) ยุทธศาสตร์การป้องกันด้วยการเสริมสร้างสังคมธรรมาภิบาล เพื่อเป็นระบบป้องกันการทุจริต เหมือนการสร้างระบบภูมิคุ้มกันด้านทานแก่ทุกภาคส่วนในสังคม และ (๓) ยุทธศาสตร์การปราบปราม เพื่อปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการต่อกรณีการทุจริตให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถเอาตัวผู้กระทำ ความผิดมาลงโทษได้ ซึ่งจะทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าที่จะกระทำการทุจริตขึ้นอีกในอนาคต

ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) สถาปปฏิบัติ การปฏิรูปประเทศได้กำหนดให้กฎหมายว่าด้วยยุทธศาสตร์ชาติมีผลบังคับ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือภายในรัฐบาลนี้ และกำหนดให้หน่วยงาน ของรัฐทุกหน่วยงานนำยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์ด้านต่าง ๆ แผน พัฒนาด้านต่าง ๆ มาเป็นแผนแม่บทหลักในการกำหนดแผนปฏิบัติการ และแผนงบประมาณ ยุทธศาสตร์ชาติดังกล่าวเป็นยุทธศาสตร์ที่ยึด วัตถุประสงค์หลักแห่งชาติเป็นแม่บทหลัก ทิศทางการด้านการป้องกัน และปราบปรามการทุจริต การสร้างความโปร่งใสและธรรมาภิบาล ในการบริหารราชการแผ่นดินของหน่วยงานภาครัฐทุกหน่วยงานจะถูก กำหนดจากยุทธศาสตร์ชาติ

สภาการปฏิรูปแห่งชาติจึงได้วางกรอบยุทธศาสตร์ชาติในระยะ ๒๐ ปี โดยมีกรอบวิสัยทัศน์ว่า “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็น ประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง” คิดพจน์ประจำชาติว่า “**มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน**” ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ความมั่นคง ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การ สร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การพัฒนาและเสริมสร้าง ศักยภาพคน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ทางสังคม ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ที่ ๖ การปรับสมดุลและพัฒนาการบริหาร

จัดการภาครัฐ ในยุทธศาสตร์ที่ ๖ นี้ กำหนดกรอบแนวทางที่สำคัญ ๗ กรอบแนวทาง ได้แก่ (๑) การปรับปรุงการบริหารจัดการรายได้และรายจ่ายของภาครัฐ (๒) การพัฒนาระบบการให้บริการประชาชนของหน่วยงานภาครัฐ (๓) การปรับปรุงบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของหน่วยงานภาครัฐให้มีขนาดที่เหมาะสม (๔) การวางระบบบริหารงานราชการแบบบูรณาการ (๕) การพัฒนาระบบบริหารจัดการกำลังคนและพัฒนาบุคลากรภาครัฐในการปฏิบัติราชการ (๖) การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (๗) การปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับให้มีความชัดเจน ทันสมัย เป็นธรรม และสอดคล้องกับข้อบังคับสากลหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ ตลอดจน พัฒนาหน่วยงานภาครัฐและบุคลากรที่มีหน้าที่เสนอความเห็นทางกฎหมายให้มีศักยภาพ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)

กำหนดในยุทธศาสตร์ที่ ๖ การบริหารจัดการภาครัฐ การป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ในยุทธศาสตร์นี้ได้กำหนดกรอบแนวทางการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และคอร์รัปชัน มุ่งเน้นการส่งเสริมและพัฒนาปลูกฝังค่านิยม วัฒนธรรม วิถีคิด และกระบวนการที่คนมีความตระหนักรู้ มีความรู้เท่าทัน และมีภูมิคุ้มกันต่อการฉ้อโกงและการชักจูงให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชัน และมีพฤติกรรมไม่ยอมรับการทุจริตประพฤติมิชอบ รวมทั้งสนับสนุนทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกัน ปราบปรามการทุจริต และมุ่งเน้นให้เกิดการส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาคเอกชน เพื่อเป็นการตัดวงจรการทุจริตระหว่างนักการเมือง ข้าราชการ และนักธุรกิจออกจากกัน ทั้งนี้ การบริหารงานของส่วนราชการจะต้องมีความโปร่งใสและตรวจสอบได้

โมเดลประเทศไทยสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน (Thailand ๔.๐)

เป็นโมเดลที่น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวคิดหลักในการบริหารประเทศ ถอดรหัสออกมาเป็น ๒ ยุทธศาสตร์สำคัญ คือ (๑) การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน (Strength from Within) และ (๒)

การเชื่อมโยงกับประชาคมโลก ในยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งจากภายใน Thailand ๔.๐ เน้นการปรับเปลี่ยน ๔ ทิศทาง และเน้นการพัฒนาที่สมดุลใน ๔ มิติ มิติที่หยิบยกคือการยกระดับศักยภาพและคุณค่าของมนุษย์ (Human Wisdom) ด้วยการพัฒนาค้นคนไทยให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์” ผ่านการปรับเปลี่ยนระบบนิเวศการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างแรงบันดาลใจ บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ ปลูกฝังจิตสาธารณะ ยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นที่ตั้ง มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบ เน้นการสร้างคุณค่าร่วม และค่านิยมที่ดีคือ สังคมที่มีความหวัง (Hope) สังคมที่เปี่ยมสุข (Happiness) และสังคมที่มีความสมานฉันท์ (Harmony)

ยุทธศาสตร์ชาติ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และประพฤติมิชอบ ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ที่กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยใสสะอาด ไทยทั้งชาติต้านทุจริต” (Zero Tolerance & Clean Thailand) กำหนดยุทธศาสตร์หลักออกเป็น ๖ ยุทธศาสตร์ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญคือยุทธศาสตร์ที่ ๑ สร้างสังคมที่ไม่ทนต่อการทุจริต เป็นยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นกระบวนการปรับสภาพทางสังคมให้เกิดภาวะ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกล่อมเกลาก่อนการทุจริต สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ปลูกฝังความคิด แบบ Digital Thinking ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต

มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข ๓ ป. ๑ ค. (ปลูก/ปลูกจิตสำนึก ป้องกัน ปราบปราม และสร้างเครือข่าย) มุ่งเน้นการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ กำหนดให้มีการบริหารงานที่โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็น ๑ ใน ๔ ยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย **ปลูก/ปลูกจิตสำนึก**

สร้างจิตสำนึก ปรับฐานความคิดด้านการต่อต้านการทุจริตที่ตัวบุคคล สร้างพลังคุณธรรมขับเคลื่อนสังคม **ป้องกัน** สร้างระบบคุณธรรมและยกระดับความโปร่งใสในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง **ปราบปราม** ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการทุจริตและปิดช่องโหว่ กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม **เครือข่าย** สร้างกลไกภาคประชาชน (อสม.) ภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และสร้างความเข้มแข็งของกลไกการตรวจสอบ

ยุทธศาสตร์ระยะ ๒๐ ปี (ด้านสาธารณสุข) ภายใต้วิสัยทัศน์ “เป็นองค์กรหลักด้านสุขภาพ ที่รวมพลังสังคม เพื่อประชาชนสุขภาพดี” มีเป้าหมายให้ “ประชาชนสุขภาพดี เจ้าหน้าที่มีความสุข ระบบสุขภาพยั่งยืน” โดยพัฒนาความเป็นเลิศ ๔ ด้าน ได้แก่ (๑) การส่งเสริมสุขภาพ และการป้องกันโรค (P&P Excellence) (๒) ระบบบริการเป็นเลิศ (Service Excellence) (๓) บุคลากรเป็นเลิศ (People Excellence) และ (๔) ระบบบริหารจัดการเป็นเลิศ (Governance Excellence) มุ่งเน้นการใช้เครื่องมือวัดระดับคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน (Integrity and Transparency Assessment : ITA) ที่เป็นมาตรฐานและได้รับการยอมรับในระดับประเทศ เครื่องมือนี้นี้หน่วยงานจะต้องปรับสภาพทางสังคมของหน่วยงาน ให้เกิดภาวะ “ไม่ทนต่อการทุจริต” โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการกลุ่มกลางทางสังคม สร้างวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริต ปลูกฝังความพอเพียง มีวินัย ซื่อสัตย์ สุจริต มีจิตสาธารณะ จิตอาสา และความเสียสละเพื่อส่วนรวม ปลูกฝังความคิดแบบ Digital Thinking ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม และประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือด้านทุจริต

จึงกล่าวได้ว่า ระบบการคิดจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ที่สร้างปัญหาให้แก่สังคม คือระบบการคิดที่ไม่สามารถแยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันให้ได้อย่างชัดเจน โดยมักจะนำประโยชน์

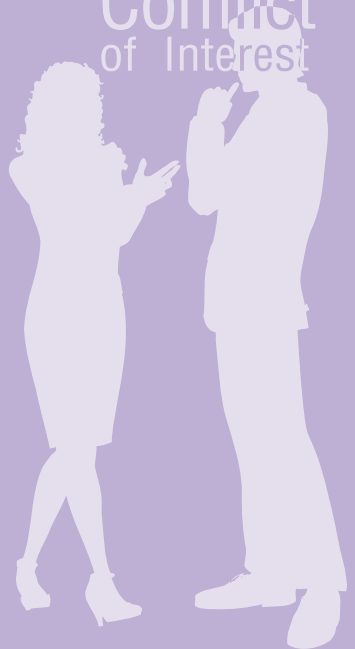
ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกัน นำประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก เห็นแก่ประโยชน์ของเครือญาติและพวกพ้องสำคัญกว่าประโยชน์ของประเทศชาติ ระบบการคิดดังกล่าวจึงเป็นต้นเหตุสำคัญที่จะนำไปสู่การทุจริต ดังนั้น การปรับสภาพทางสังคมของหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ให้เกิดภาวะที่เรียกว่า **“ไม่ทนต่อการทุจริต”** จึงต้องปลูกฝังความคิดแบบ **Digital Thinking** ให้สามารถคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตัวและผลประโยชน์ส่วนรวม ประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเครื่องมือต้านทุจริต เพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมที่ไม่ยอมรับและต่อต้านการทุจริตในทุกรูปแบบ

บทที่
๑

แก้ “ทุจริต”
ต้องคิดแยกแยะ

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

ปรับวิธีคิด

พฤติกรรมเปลี่ยน สังคมเปลี่ยน
ประเทศชาติเปลี่ยน โลกเปลี่ยน

แก้
“ทุจริต”
ต้องคิดแยกแยะ

ทำไมจึงใช้

ระบบเลขฐานสิบ (Analog)
และ ระบบเลขฐานสอง (Digital)
มาใช้แยกแยะการ แก่ “ทุจจริต”

๑๕

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

เรามาเข้าใจและมาคิดแบบระบบเลขกันเถอะ

Analog Thinking

ระบบเลข “ฐานสิบ” (decimal number system) หมายถึงระบบเลขที่มีตัวเลข ๑๐ ตัว คือ ๐ , ๑ , ๒ , ๓ , ๔ , ๕ , ๖ , ๗ , ๘ , ๙ เป็นระบบคิดเลขที่เราใช้ในชีวิตประจำวันกันมาตั้งแต่จำความกันได้ ไม่ว่าจะเป็นการใช้บอกปริมาณหรือบอกขนาด ช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการสื่อความหมาย สอดคล้องกับระบบ “Analog” ที่ใช้ค่าต่อเนื่องหรือสัญญาณซึ่งเป็นค่าต่อเนื่อง หรือแทนความหมายของข้อมูลโดยการใช้ฟังก์ชันที่ต่อเนื่อง หรือ Continuous

ระบบคิด “ฐานสิบ” หรือ Analog Thinking เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลาย ซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ ต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

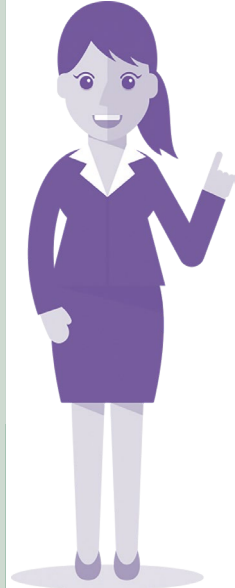

Digital Thinking

ระบบเลข “ฐานสอง” (binary number system) หมายถึง ระบบเลขที่มีสัญลักษณ์เพียงสองตัว คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) สอดคล้องกับการทำงานระบบ Digital ที่มีลักษณะการทำงานภายในเพียง ๒ จังหวะ คือ ๐ กับ ๑ หรือ ON กับ OFF ตัดเด็ดขาด หรือ Discrete

ระบบคิด “ฐานสอง” หรือ Digital Thinking เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่ เท็จ กับ จริง ทำได้ กับ ทำไม่ได้ ประโยชน์ส่วนตน กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับ

การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

เมื่อนำระบบเลข

“ฐานสิบ Analog”

และ ระบบเลข “ฐานสอง Digital”

มาปรับใช้เป็นแนวคิด คือ

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” และ

ระบบคิด “ฐานสอง Digital”

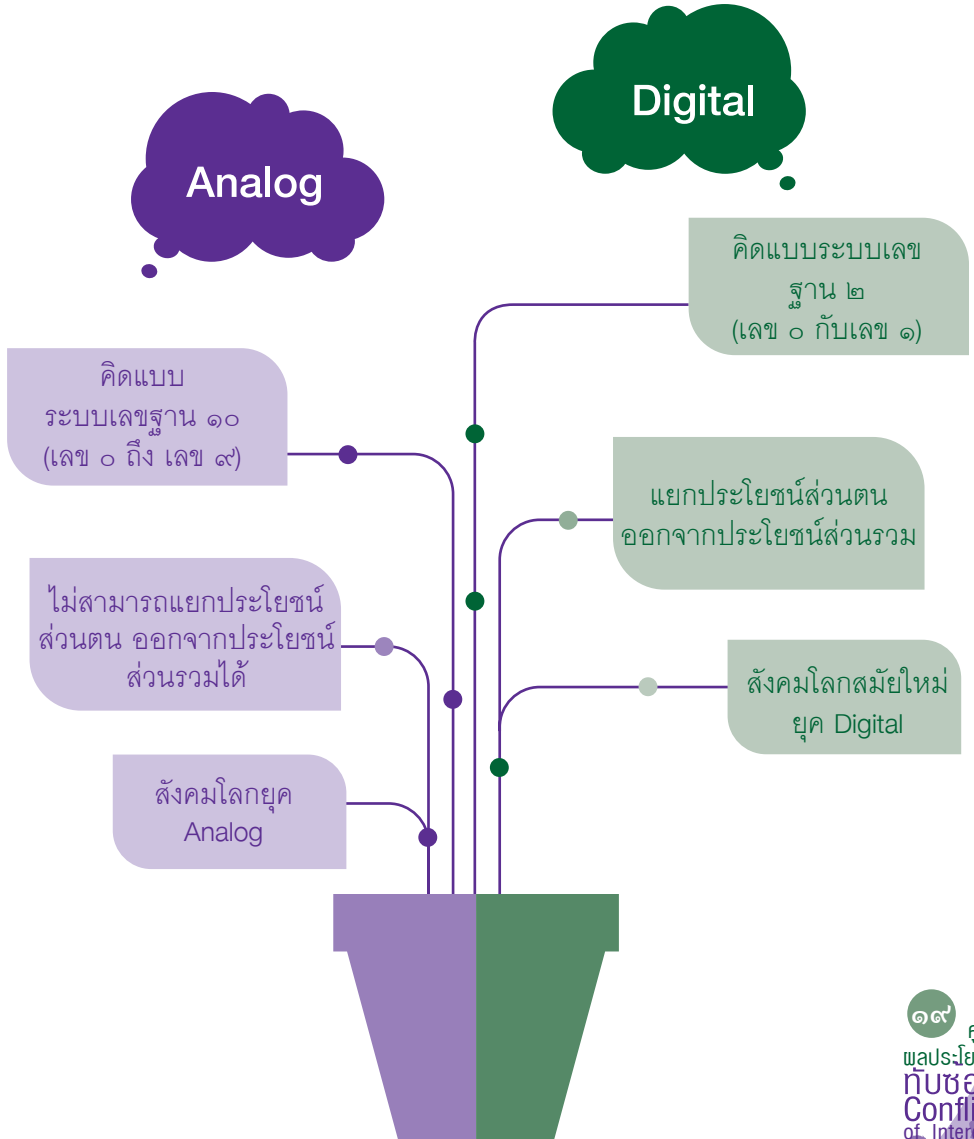
จะเห็นได้ว่า...

ระบบคิด “ฐานสิบ Analog” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่มีตัวเลขหลายตัว และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้หลายทาง เกิดความคิดที่หลากหลาย ซับซ้อน หากนำมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ จะทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐต้องคิดเยอะ ต้องใช้ดุลยพินิจเยอะ อาจจะนำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันได้ แยกประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันไม่ได้

ระบบคิด “ฐานสอง Digital” เป็นระบบการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่สามารถเลือกได้เพียง ๒ ทางเท่านั้น คือ ๐ (ศูนย์) กับ ๑ (หนึ่ง) และอาจหมายถึงโอกาสที่จะเลือกได้เพียง ๒ ทาง เช่น ใช่ กับ ไม่ใช่, เท็จ กับ จริง, ทำได้ กับ ทำไม่ได้, ประโยชน์ส่วนตน กับ ประโยชน์ส่วนรวม เป็นต้น จึงเหมาะกับการนำมาเปรียบเทียบกับกรปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ต้องสามารถแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่กับเรื่องส่วนตัวออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด และไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม

ระบบความคิด
“แยกแยะให้ได้เรื่องผลประโยชน์ทับซ้อน”

Analog

Digital

ฐาน

ระบบคิด

ฐาน

ใช้น้ำประปาหลวง
ล้างรถส่วนตัว

นำรถยนต์หลวง
มาใช้ธุระส่วนตัว

นำอุปกรณ์ไฟฟ้าส่วนตัว
มาขารต์ที่ทำงาน

นำวัสดุครุภัณฑ์หลวง
ไปใช้ส่วนตัว

ใช้โทรศัพท์หลวง
ในเรื่องส่วนตัว

รับของขวัญจาก
ผู้มาติดต่อราชการ

ไม่ใช้น้ำประปาหลวง
ล้างรถส่วนตัว

ไม่นำรถยนต์หลวง
มาใช้ธุระส่วนตัว

ไม่นำอุปกรณ์ไฟฟ้า
ส่วนตัวมาขารต์ที่ทำงาน

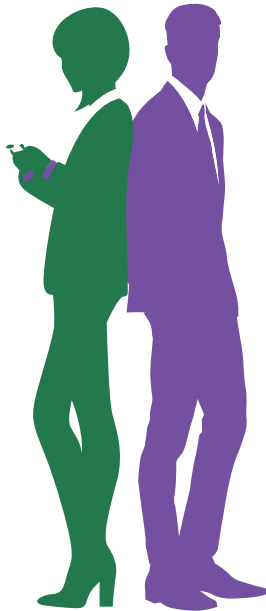
ไม่นำวัสดุครุภัณฑ์หลวง
ไปใช้ส่วนตัว

ไม่ใช้โทรศัพท์หลวง
ในเรื่องส่วนตัว

ไม่รับของขวัญจาก
ผู้มาติดต่อราชการ

๒๐

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

คิดให้ได้ คิดให้ดี คิดให้เป็น

“ เลิกเถอะ..มาคิดฐานสอง และทั้งฐานสิบ เพื่อประเทศไทยของเรา ”

คิดให้ได้

๑. คิดก่อนทำ (ก่อนกระทำการทุจริต)
๒. คิดถึงผลเสียผลกระทบต่อประเทศชาติ (ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับประเทศในทุก ๆ ด้าน)
๓. คิดถึงผู้ได้รับบทลงโทษจากการกระทำการทุจริต (เอามาเป็นบทเรียน)
๔. คิดถึงผลเสียผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง (จะต้องอยู่กับความเสี่ยงที่จะถูกร้องเรียน ถูกลงโทษไล่ออก และติดคุก)
๕. คิดถึงคนรอบข้าง (เสื่อมเสียต่อครอบครัวและวงศ์ตระกูล)
๖. คิดอย่างมีสติสัมปชัญญะ

๑. คิดแบบพอเพียง ไม่เบียดเบียนตนเอง ไม่เบียดเบียนผู้อื่น และไม่เบียดเบียนประเทศชาติ
๒. คิดอย่างรับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ กฎระเบียบ
๓. คิดตามคุณธรรมว่า “ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว”

คิดให้ดี

คิดให้เป็น

๑. คิดแยกเรื่องประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ออกจากกันอย่างชัดเจน
๒. คิดแยกเรื่องตำแหน่งหน้าที่ กับ เรื่องส่วนตัวออกจากกัน
๓. คิดที่จะไม่นำประโยชน์ส่วนตนกับประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกัน มาก้าวก่ายกัน
๔. คิดที่จะไม่เอาประโยชน์ส่วนรวมมาเป็นประโยชน์ส่วนตน
๕. คิดที่จะไม่เอาผลประโยชน์ส่วนรวมมาตอบแทนบุญคุณส่วนตน
๖. คิดเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เครือญาติ และพวกพ้อง

๒๑

คู่มือ
แปลประโยชน์
กับข้อ
Conflict
of Interest

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสอง (Digital)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐมีระบบการคิดที่สามารถแยกออกอย่างชัดเจนว่า สิ่งไหนถูก สิ่งไหนผิด สิ่งไหนทำได้ สิ่งไหนทำไม่ได้ สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม ไม่นำมาปะปนกัน ไม่นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน ไม่เบียดบังราชการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมหรือ ของหน่วยงานเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนตน ไม่แสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ ราชการ ไม่รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากการปฏิบัติหน้าที่ กรณีเกิดการขัดกัน ระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

การปฏิบัติงานแบบใช้ระบบคิดฐานสิบ (Analog)

การที่เจ้าหน้าที่ของรัฐยังมีระบบการคิดที่นำประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวมมาปะปนกันไปหมด แยกแยะไม่ออกว่าสิ่งไหน คือประโยชน์ส่วนตน สิ่งไหนคือประโยชน์ส่วนรวม นำสิ่งของราชการมาใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน เบียดบังราชการ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนเหนือกว่าประโยชน์ของส่วนรวม หรือของหน่วยงาน จะคอยแสวงหาประโยชน์จากตำแหน่งหน้าที่ราชการเพื่อตนเอง เครือญาติหรือพวกพ้อง กรณีเกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม จะต้องยึดประโยชน์ส่วนตนเป็นหลัก

บอกเล่าฐานสืบ ที่คิดแบบ Analog

การใช้รถหลวง

การใช้รถหลวงส่วนกลางเป็นพาหนะไป-กลับ ระหว่างบ้านพักกับที่ทำงานได้หรือไม่

มีประเด็นตัวอย่างว่า ข้าราชการหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่ง ได้นำรถยนต์ส่วนกลางซึ่งเป็นรถที่มีไว้เพื่อกิจการอันเป็นส่วนรวมของหน่วยงานไปใช้ในลักษณะรถประจำตำแหน่ง โดยข้าราชการหน่วยงานของรัฐจะโทรศัพท์สั่งการพนักงานขับรถโดยตรง และให้พนักงานขับรถเป็นผู้เก็บกุญแจรถไว้ และยังให้พนักงานขับรถนำรถยนต์ดังกล่าวไปรับ-ส่งตนเองระหว่างบ้านพักกับหน่วยงานในช่วงเช้าและเย็นด้วย โดยไม่มีการจัดทำเอกสารควบคุมการใช้รถตามระเบียบทางราชการ ทำให้ไม่สามารถตรวจสอบได้ว่าใช้รถเพื่องานราชการหรือไม่ หรือเมื่อเสร็จสิ้นการใช้งานในแต่ละวันได้นำรถมาเก็บรักษาที่โรงเก็บรถภายในหน่วยงานหรือไม่

กรณีนี้ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินชี้มูลว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรถราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ กระทำการทุจริตและใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่เงินหรือทรัพย์สินของทางราชการ โดยอาศัยโอกาสที่ตนมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาอนุญาตใช้รถยนต์ส่วนกลาง แต่กลับนำรถยนต์ไปใช้ในลักษณะที่เป็นรถประจำส่วนตัว การใช้รถยนต์ไป-กลับที่พักเป็นประจำส่วนตัว แม้จะมีระยะทางสั้น ๆ หรือใช้รถยนต์ไปในสถานที่อื่น ๆ เช่น ไปรับประทานอาหารกลางวันหรือไปทำธุระส่วนตัวก็ถือว่าเป็น

การใช้รถยนต์ที่ไม่เป็นไปตามระเบียบของทางราชการ และเป็นการกระทำการทุจริต ซึ่งจะต้องถูกดำเนินการทางอาญาและทางวินัย นอกจากคนใช้รถยนต์จะมีความผิดแล้ว เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัสดุ เจ้าหน้าที่ฝ่ายการเงิน และผู้อนุมัติเบิกจ่ายค่าน้ำมันก็จะถูกดำเนินการทางวินัยด้วย รวมทั้งเรียกเงินค่าน้ำมันทั้งหมดคืนราชการ

ดังนั้น การใช้รถยนต์ส่วนกลางต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่ทางราชการกำหนดไว้ ไม่ควรใช้ในลักษณะที่เป็นการส่วนตัว และหากมีความจำเป็นที่จะใช้นอกเหนือจากภารกิจที่ได้รับมอบหมายนั้น ก็ควรจะได้รับอนุญาตเป็นหนังสือก่อน เพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายในภายหลัง

กรณีนี้ เป็นเรื่องคอแหลมที่มีการกระทำกันแทบทุกหน่วยงานด้วยความเคยชิน โดยคิดไปเองว่าเป็นเรื่องเล็กน้อย เมื่อไหร่ที่พลาดพลั้งมีการเอาผิดกันขึ้นมา ก็เกิดความเสียหายแก่ผู้กระทำความผิดโดยใช้เหตุ

คัดลอกจากคอลัมน์ มุมข้าราชการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับที่ ๒๑๕๔๘ ปีที่ ๖๘ ฉบับวันพฤหัสบดีที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๐

๒๓ คู่มือ
แปลประโยชน์
กับข้อ
Conflict
of Interest

เรื่อง ทมขอไปประชุม

ใช้งบประมาณจากบริษัทฯ ไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงานได้หรือไม่

มีประเด็นว่าคุณหมอบอกว่าหนึ่งจะเดินทางไปประชุมที่จังหวัดหนึ่ง โดยได้รับการสนับสนุนจากบริษัทฯ ซึ่งคุณหมอบอกว่าบริษัทฯ ไม่มีความสัมพันธ์กับตนภายในหน่วยงาน จะสัมพันธ์กับตนเองเฉพาะที่คลินิกเท่านั้น โดยที่ผู้บังคับบัญชาไม่พิจารณาอนุญาตให้ไปประชุม จึงขอใช้วันลาพักผ่อนเพื่อไปประชุม

กรณีนี้ ถือว่าเป็นการไม่ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการ ป.ป.ช. ว่าด้วยหลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยา พ.ศ. ๒๕๔๓ ซึ่งออกตามความมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่กำหนดห้ามเจ้าหน้าที่ของรัฐรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคล นอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับ ที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด ตามธรรมจรรยาที่ประกาศไว้ในประกาศนี้ คือการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติหรือบุคคลที่ให้แก่ในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียม ประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม โดยกำหนดให้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสนหาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูปรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมิใช่ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะบุคคลทั่วไป หากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ หรือมีราคาหรือมีมูลค่าเกินกว่าสามพันบาทซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐได้รับมาแล้วโดยมีความจำเป็นอย่างยี่งที่ต้องรับไว้เพื่อรักษาไมตรี มิตรภาพ หรือความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นต้องแจ้งรายละเอียดข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นหัวหน้าส่วนราชการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นสังกัดในทันทีที่สามารถกระทำได้ เพื่อให้วินิจฉัยว่ามีความจำเป็น ความเหมาะสม และสมควรที่จะให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับทรัพย์สินหรือประโยชน์นั้นไว้เป็นของตนหรือไม่ ทั้งนี้เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมที่เกิดจากการรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๔ มาตรา ๑๐๓/๑ ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ต้องระวางโทษตามมาตรา ๑๒๒ จำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

เรื่องนี้เป็นเรื่องล่อแหลมที่อาจมีการกระทำกันด้วยการรู้เท่าไม่ถึงการณ์โดยคิดว่าใช้วันพักร้อนซึ่งถือเป็นเรื่องส่วนตัว และบริษัทฯ มีความสัมพันธ์กับตนเองเฉพาะที่คลินิกเท่านั้น การกระทำดังกล่าว จำเป็นที่คุณหมอบ จะต้องขออนุมัติจากผู้บังคับบัญชาเป็นลายลักษณ์อักษร ต้องระบุด้วยว่าได้รับการสนับสนุนจากบริษัทฯ หรือบริษัทเอกชนที่มีเชิญไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ หากแม้ผู้บังคับบัญชาจะไม่อนุญาต แม้จะใช้วันลาพักผ่อนก็ตาม

เรื่องเล่าขานชาวฐานสิบ ของสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

เรื่อง ลูกกตัญญู

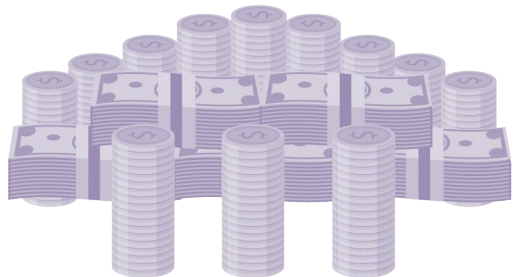
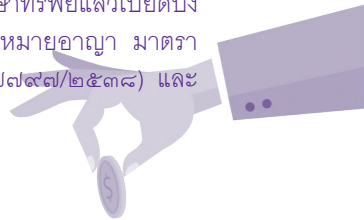
นายบุญมี ตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ๕ ได้เขียนใบเสร็จรับเงินของสถานีนามัย (ต้นฉบับ) ว่าได้รับเงินค่ายาจากนางบุญน้อย มารดาของตน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่สังกัดหน่วยงานหนึ่ง และเขียนชื่อของตนเองและเขียนชื่อและตำแหน่งของเจ้าหน้าที่อื่นของสถานีนามัยลงในใบเสร็จรับเงินทั้งต้นฉบับและฉบับสำเนาว่าเป็นผู้รับเงินจากนางบุญน้อย โดยที่นางบุญน้อย ไม่ได้มาตรวจและรักษาพยาบาลที่สถานีนามัยแต่อย่างใด ส่วนสำเนาใบเสร็จรับเงินนั้นนายบุญมีได้เขียนวันที่รับเงินมีทั้งที่ตรงและไม่ตรงกับต้นฉบับและเขียนว่าได้รับเงินค่าบริการจำนวน ๓๐ บาท จากผู้มารับบริการรายอื่น และนำเงินตามจำนวนที่ระบุในสำเนาใบเสร็จรับเงินจำนวน ๙ ฉบับ ๆ ละ ๓๐ บาท รวมจำนวน ๒๗๐ บาท ส่งเป็นรายได้เงินบำรุงของสถานีนามัย ส่วนใบเสร็จรับเงินต้นฉบับจำนวน ๙ ฉบับเขียนว่าได้รับเงินค่ายาจากนางบุญน้อย จำนวน ๒,๔๐๐ บาท ๒,๘๕๐ บาท ๗๖๐ บาท ๓,๒๔๐ บาท ๓,๖๑๐ บาท ๔,๗๓๐ บาท ๓,๗๕๐ บาท ๔,๖๒๐ บาท และ ๔,๕๐๐ บาท ตามลำดับ จากนั้นได้นำไปให้กับนางบุญน้อย ใช้เป็นหลักฐานและเบิกเงินสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากหน่วยงานต้นสังกัด เป็นเงินรวมจำนวน ๓๐,๑๐๐ บาท นายบุญมี ได้ให้การยอมรับว่าตนได้ออกใบเสร็จรับเงินดังกล่าวจริง โดยให้เหตุผลว่าตนต้องการช่วยเหลือมารดาที่ต้องการใช้เงิน ตนไม่มีเงินเก็บ มีบุตร ๒ คน และมีหลานฝ่ายภรรยาที่ตนต้องรับผิดชอบส่งเรียนอีก ๓ คน ทั้งนี้ ได้มีการคืนเงินที่เบิกค่ารักษาพยาบาล จำนวน ๓๐,๑๐๐ บาท ให้กับหน่วยงานต้นสังกัดของนางบุญน้อย แล้ว

พฤติกรรมของนายบุญมี ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานทุจริตต่อหน้าที่ราชการ ฐานปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของทางราชการ มติคณะรัฐมนตรีหรือนโยบายรัฐบาล อันเป็นเหตุให้เสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และฐานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๒ วรรคสาม มาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๘๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ จังหวัดได้มีคำสั่งลงโทษปลดนายบุญมี ออกจากราชการ อนึ่ง กรณีของนายบุญมี ควรลงโทษไล่ออกจากราชการตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๕/ว ๒๓๔ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๖ ดังกล่าว

เรื่อง กินหมึกกับกระดาษ

พนักงานอัยการ ได้เป็นโจทก์ฟ้องนายโต ตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอ เป็นจำเลย สรุปว่านายโต ได้เบิกเงินนอกงบประมาณประเภทเงินบำรุงของสถานบริการสาธารณสุข จำนวน ๙,๐๐๐ บาทในบัญชีธนาคารกรุงไทย จำกัด แล้วเบียดบังเอาเงินไปเป็นของตนหรือของผู้อื่นโดยทุจริต และสั่งการให้ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอ จัดทำเอกสารบันทึกข้อความเรื่องขออนุมัติยืมเงินบำรุงของสถานบริการสาธารณสุขเพื่อจัดซื้อวัสดุสำนักงาน คือ กระดาษโรเนียว กระดาษไข และหมึกโรเนียว เป็นเงิน ๙,๐๐๐ บาท แล้วนายโต ลงลายมือชื่ออนุมัติให้ยืมเงินดังกล่าว โดยลงวันที่ย้อนหลัง ซึ่งความจริงแล้วไม่ได้มีการจัดซื้อวัสดุดังกล่าว และ นายโต ได้ขอให้ห้างหุ้นส่วนจำกัดวิทยา ออกใบเสร็จรับเงินเป็นค่าวัสดุสำนักงาน รวมเงิน ๙,๐๐๐ บาท ให้ตนเพื่อนำไปใช้เป็นพยานหลักฐานยืนยันว่าได้ซื้อสินค้าดังกล่าว จากห้างหุ้นส่วนจำกัดวิทยา อันเป็นความเท็จ ซึ่งความจริงไม่ได้มีการซื้อสินค้า และมีได้จ่ายเงินตามใบเสร็จรับเงินดังกล่าวแต่อย่างใด ศาลชั้นต้นพิพากษาว่า นายโต มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ (เจ้าพนักงาน ยกยอทรัพย์) และมาตรา ๑๖๒(๑) (เจ้าพนักงานรับรองเอกสารเท็จ) ลงโทษจำคุก รวม ๖ ปี จำเลยฎีกาว่าตนไม่มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ศาลฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า“จำเลยรับราชการในตำแหน่งสาธารณสุขอำเภอเป็น เจ้าพนักงานตามกฎหมายมีหน้าที่รักษาเงินตามที่โจทก์ฟ้องเมื่อจำเลยถอนเงินดังกล่าวมาแล้วเบียดบังเอาเป็นของจำเลยเสียโดยทุจริต แม้เงินดังกล่าวจะเป็นเงินของสถานีนอามัยไม่ใช่เงินของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอที่จำเลยเป็นเจ้าพนักงานอยู่ และเงินดังกล่าวเป็นเงินบำรุงนอกงบประมาณดังที่จำเลยฎีกาก็ตาม การกระทำของจำเลยเข้าลักษณะเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาทรัพย์แล้วเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนโดยทุจริต จึงมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๗ ดังที่โจทก์ฟ้อง” พิพากษายืน(คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๗๗๙๗/๒๕๓๙) และจังหวัดได้ลงโทษไล่นายโต ออกจากราชการ อีกด้วย

เรื่อง น้ำเกลือของหมอ

นางเก็บ ตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขชำนาญการ ได้รักษาพยาบาลนางสายที่บนสถานีนอนามัย ซึ่งมีอาการคลื่นไส้อาเจียน เวียนศีรษะ ท้องเสีย และความดันโลหิตต่ำนางเก็บ ได้คิดค่าให้น้ำเกลือทางเส้นเลือด เป็นเงิน ๒๐๐ บาท โดยไม่ได้ออกไปเสิร์ฟรับเงินให้เพราะเป็นน้ำเกลือส่วนตัวของนางเก็บ ต่อมาได้มีผู้ร้องเรียนในเรื่องนี้ขึ้น นอกจากนี้ นางเก็บ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดการอบรมอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ยังได้เรียกเก็บเงินจากนายหยุด ซึ่งเข้าอบรมเป็นอสม.โดยอ้างว่าเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการอบรมและได้นำเงินดังกล่าวไปใช้ส่วนตัว

พฤติการณ์ของนางเก็บ ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานอาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการของตนหาผลประโยชน์ให้แก่ตนเอง และฐานกระทำการหาผลประโยชน์อันอาจทำให้เสื่อมเสียเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการตามมาตรา ๘๓(๓) และมาตรา ๘๓(๕) ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษตัดเงินเดือน จำนวน ๕% เป็นเวลา ๓ เดือน

เรื่อง เก็งเจ็ดร้อยบาท

นายบุญมี ข้าราชการ ไม่ได้ออกไปปฏิบัติราชการในการออกหน่วยเพื่อให้บริการตรวจรักษาผู้ป่วยนอกสถานที่แต่ได้ทำเอกสารรายงานว่าตนได้ออกไปปฏิบัติราชการและขอเบิกเงินค่าตอบแทนในการออกไปปฏิบัติงานนอกสถานที่และได้รับเงินค่าตอบแทนไปจำนวน ๗๐๐ บาท โดยที่ไม่ได้ออกไปปฏิบัติงานจริงเมื่อมีการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนในเรื่องดังกล่าว นายบุญมี ได้จัดทำเอกสารเป็นเท็จนนำมาแสดงว่าตนได้ตรวจรักษาผู้ป่วยจำนวนหนึ่งและเป็นผู้ที่บันทึกข้อมูลในเอกสารการตรวจรักษาผู้ป่วยด้วยลายมือของตนเอง เพื่อเป็นหลักฐานยืนยันว่าตนได้ไปปฏิบัติงานในวันที่มีการเบิกจ่ายเงินดังกล่าวจริง

พฤติการณ์ของนายบุญมี ดังกล่าว เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานกระทำการอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษปลดออกจากราชการ อ.ก.พ. ได้มีมติกำหนดโทษทางวินัยแก่ข้าราชการที่เบิกเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะเดินทาง และเงินอื่นในทำนองเดียวกัน เป็นเท็จ ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ.ที่ นร ๐๗๐๙.๒/ว๘ ลงวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๓๖ สรุปว่าการใช้สิทธิขอเบิกเงินราชการเป็นเท็จโดยเจตนาทุจริตฉ้อโกงเงินของทางราชการอย่างแน้ช้ดนั้น เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง จะต้องลงโทษวินัยอย่างร้ายแรงตามควรแก่กรณี

๒๗

คู่มือ
ว่าประโยชน์
กับข้อ
Conflict
of Interest

เรื่อง ขยายของหลวง

นายสมยา ข้าราชการ มีหน้าที่ให้บริการจ่ายยาผู้ป่วยนอก ได้นำยาของทางราชการไปจำหน่าย ผ่านทางเว็บไซต์ ชื่อ www.phramasomyar.com เมื่อทางหัวหน้าห้องจ่ายยาผู้ป่วยนอกและหัวหน้ากลุ่มงาน เกษัชกรมทราบเรื่องนี้ จึงได้ปรึกษากัน และทำการล่อซื้อยาจำนวน ๓ รายการ คือ ยา TELFAST ๖๐ มิลลิกรัม ๑๐๐ เม็ด ยา SERITIDE ACCUHALER จำนวน ๑ หลอด และยา RHINOCORT จำนวน ๑ หลอดโดยได้ทำสัญลักษณ์เป็นจุดด้วยปากกาเมจิกที่กล่องยาทั้งสามชนิด ซึ่งเป็นยาของโรงพยาบาลและวางไว้ที่บนชั้นวางยาจำหน่ายทั้งชั้น ซึ่งตั้งอยู่ในห้องบริการจ่ายยาผู้ป่วยนอก จากนั้นก็ได้ทำการส่งซื้อยาทั้งสามชนิดดังกล่าวผ่านทางเว็บไซต์ดังกล่าว และเมื่อได้รับกล่องพัสดุที่ส่งชื่อมาแล้ว พบว่าหน้ากล่องพัสดุระบุชื่อผู้ส่ง คือ ร้านสมยาเกษัช ซึ่งเป็นของนายสมยา และภายในกล่องพัสดุพบว่ามียา TELFAST ๖๐ มิลลิกรัม ๑๐๐ เม็ด ยา SERITIDE ACCUHALER จำนวน ๑ หลอด และยา RHINOCORT จำนวน ๑ หลอด ตามจำนวนที่ส่งชื่อและเป็นยาของทางราชการที่ได้ทำสัญลักษณ์ไว้

พฤติการณ์ของนายสมยาดังกล่าว เป็นการกระทำความผิดวินัยอย่างร้ายแรง ฐานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕(๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ

เรื่อง เวชกรรม (ของ) ครอบครั

นายแพทย์เวชกรรม ผู้อำนวยการโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เห็นว่ามีแพทย์ปฏิบัติงานไม่เพียงพอกับปริมาณคนไข้ ซึ่งมีวันละประมาณ ๒๐๐-๓๐๐ คน ประกอบกับในเดือนกุมภาพันธ์-มีนาคมของทุกปี แพทย์ที่ปฏิบัติงานใกล้จะครบกำหนดระยะเวลาขาดใช้ทุนและใช้สิทธิ์ช้อลา กิจ ลาพักผ่อน ก่อนขอลาออกจากราชการ หรือเตรียมตัวลาศึกษาต่อแพทย์ประจำบ้าน ทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวโรงพยาบาลประสบปัญหาขาดแคลนแพทย์เกือบทุกปี นายแพทย์เวชกรรม ผู้อำนวยการโรงพยาบาล จึงขอให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สนับสนุนแพทย์จากโรงพยาบาลอื่นที่อยู่ใกล้เคียง มาช่วยอยู่เวรปฏิบัติงานในช่วงนอกเวลาราชการตั้งแต่ ๑๖.๓๐-๐๘.๓๐ น. ส่วนในเวลาราชการปกติ ๐๘.๓๐-๑๖.๓๐ น. แพทย์แต่ละคนต้องปฏิบัติงานในหน่วยงานของตนเอง จึงไม่มีแพทย์มาช่วยปฏิบัติงานตรวจรักษาผู้ป่วย จึงหาทางแก้ไขปัญหาราชการขาดแคลนแพทย์ตรวจในเวลาราชการ โดยการให้พยาบาลเวชปฏิบัติช่วยแพทย์

ตรวจรักษา แต่ผู้ป่วยไม่ให้การยอมรับ ต้องการตรวจรักษากับแพทย์เท่านั้นและมีผู้ร้องเรียนว่าไม่มีแพทย์ตรวจ จึงประกาศรับสมัครแพทย์ปฏิบัติงานในเวลาราชการทางเว็บไซต์และติดต่อแพทย์ตามเอกชนใกล้เคียงเพื่อช่วยตรวจรักษาผู้ป่วย แต่ไม่ค่อยมีแพทย์สนใจ นายแพทย์เวชกรรม ผู้อำนวยการโรงพยาบาล จึงขอให้ นายช่วย ซึ่งเป็นบุตร และนางสาวเพื่อน เพื่อนของบุตรซึ่งได้รับหนังสือรับรองว่าจะจบการศึกษาแพทย์ศาสตร์บัณฑิตจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง มาช่วยตรวจคนไข้ในเวลาราชการชั่วคราวไปก่อน จนกว่าจะหาแพทย์ได้ เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์-เมษายน ๒๕๕๖ ในอัตรา ๔,๐๐๐ บาทต่อเวร โดยการตรวจของบุคคลทั้งสองอยู่ในความควบคุมของนายสอน โดยนายแพทย์เวชกรรม ให้เหตุผลว่าเหตุที่ต้องจ้างบุตรและเพื่อนของบุตร (นายช่วย และนางสาวเพื่อน) ทำการตรวจรักษาคนไข้ เนื่องจากมีผู้ป่วยนอกจำนวนมาก แต่แพทย์ไม่เพียงพอ ซึ่งเป็นปัญหาที่เคยเกิดขึ้นหลายครั้งเป็นประโยชน์ต่อทางราชการและประชาชน ส่วนอัตราค่าจ้างก็เป็นอัตราเดียวกับที่จ้างแพทย์อื่น

พฤติการณ์ของนายแพทย์เวชกรรม แม้ว่าไม่มีเจตนาทุจริต แต่การที่จ้างบุคคลที่ไม่มีใบประกอบวิชาชีพเวชกรรมจากแพทยสภา แม้ได้รับการรับรองจากสำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยฯ ว่าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ ๖ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยฯ และคาดว่าจะสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาต้นปีการศึกษา ๒๕๕๖ ทำการตรวจรักษาผู้ป่วย ในอัตรา ๔,๐๐๐ บาทต่อ ๘ ชั่วโมง แต่เป็นการไม่จ้างแพทย์ที่มีใบอนุญาตในการตรวจรักษาผู้ป่วย แม้ข้อเท็จจริงยังฟังไม่ได้ว่านายแพทย์เวชกรรม กระทำการโดยมีเจตนาเพื่อแสวงหาประโยชน์ อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยทุจริต แต่เป็นการกระทำผิดวินัยอย่างไม่ร้ายแรง สุานไม่ปฏิบัติตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ ตาม มาตรา ๘๒ (๒) ประกอบด้วยมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ แต่นายแพทย์เวชกรรมได้เกษียณอายุราชการ จึงให้งดโทษความผิดวินัยไม่ร้ายแรง ตามมาตรา ๑๐๐ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบข้อ ๗๒ ของกฎ ก.พ.ว่าด้วยการดำเนินการทางวินัย พ.ศ. ๒๕๕๖

เรื่อง เบิกให้... ทมด

นายแพทย์เบิกหมด ผู้อำนวยการโรงพยาบาล กำหนดให้แพทย์อยู่เวรนอกเวลาราชการและเบิกค่าตอบแทนเพิ่มเป็นเวรละ ๒ คน โดยไม่ได้คำนึงถึงสถานะเงินบำรุงและความจำเป็นและมีได้เสนอให้คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลพิจารณา และมีได้เกิดจากการเสนอความเห็นของผู้เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรแพทย์ ฝ่ายการพยาบาล ฝ่ายบริหารทั่วไป เพื่อพิจารณาเหตุผลความจำเป็น แต่เป็นการสั่งการด้วยการใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการโรงพยาบาล และมีได้ปฏิบัติตามข้อบังคับของกระทรวงสาธารณสุขกำหนด พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๕ ซึ่งกำหนดว่าการจ่ายเงินค่าตอบแทนให้แก่เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยบริการในสังกัดที่ได้รับคำสั่งหรือได้รับมอบหมายให้บริการหรือสนับสนุนบริการในงาานด้านต่าง ๆ ให้พิจารณาตามความเหมาะสมกับความจำเป็นและไม่เป็นภาระต่อสถานะเงินบำรุงของหน่วยบริการ ฯลฯ โดยก่อนนั้นโรงพยาบาล ได้จัดให้แพทย์อยู่เวรนอกเวลาราชการเพื่อรอรับคำสั่ง (on call) เพียง ๑ คน แต่ในปี ๒๕๕๐นายแพทย์เบิกหมด ได้สั่งการให้แพทย์อยู่เวร (on call) เพิ่มเป็น ๒ คน ทำให้โรงพยาบาลต้องรับภาระในการเบิกจ่ายค่าตอบแทนเป็นจำนวนมาก ทั้งที่ปริมาณงานและคนไข้มิได้เพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรและโรงพยาบาลใกล้เคียงที่มีขนาดเดียวกัน

จากการตรวจสอบวันที่อยู่เวรบางเวรยังปรากฏว่าซ้ำซ้อนกับวันที่ นายแพทย์เบิกหมดได้รักษาคนไข้ที่คลินิกของตนเอง จึงเป็นไปได้ที่จะได้อยู่เวรที่โรงพยาบาลและรักษาคนไข้ที่คลินิกในเวลาเดียวกัน โดยที่เจ้าหน้าที่ได้ทั้งหมด เช่น หัวหน้าฝ่ายบริหารงานทั่วไป หัวหน้าฝ่ายเภสัชกรรม และนำเรื่องหรือนายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด แต่นายแพทย์เบิกหมด ไม่รับฟังและกระทำการตามที่ตนเองต้องการทำให้โรงพยาบาลต้องจ่ายเงินค่าตอบแทนเพิ่มมากขึ้นโดยไม่มี ความจำเป็น ทำให้นายแพทย์เบิกหมดและแพทย์คนอื่น ๆ ได้รับประโยชน์ ทำให้โรงพยาบาลเสียหายเป็นเงิน จำนวน ๑,๐๘๘,๑๐๐ บาท ต่อมาหลังจากที่นายแพทย์เบิกหมดได้รับคำสั่งย้ายไปปฏิบัติราชการแห่งอื่นในระหว่างการสอบสวน คณะกรรมการบริหารโรงพยาบาลได้มีการประชุมและมีมติให้มีแพทย์อยู่เวรและไม่มีการจัดเวรซ้ำซ้อน ทำให้ค่าตอบแทนจากเดิมที่ต้องจ่ายค่าตอบแทนแพทย์เวร ลดลงจากเดิมเดือนละประมาณ ๑๐๐,๐๐๐ บาท พฤติการณ์ของนายแพทย์เบิกหมด เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในฐานะผู้อำนวยการโดยมิชอบ โดยเจตนาเพื่อให้ตนเองได้ประโยชน์รับเงินค่าตอบแทนจากการสั่งให้จัดแพทย์เพิ่มและเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทนจากอัตราที่ประเภท on call เป็นการเบิกค่าตอบแทนในอัตราประเภทอยู่เวรเพื่อรักษาพยาบาลประจำสถานบริการ ในอัตราเวรละ ๙๐๐ บาท โดยไม่มีเหตุผลและความจำเป็นเพียงพอ เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบเพื่อให้ตนเองและบุคคลอื่นได้

ประโยชน์ที่มีควรได้ เป็นเหตุให้โรงพยาบาลได้รับความเสียหายที่ต้องเบิกจ่ายเงินค่าตอบแทน เป็นเงินจำนวน ๑,๐๔๔,๑๐๐ บาท เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรงตามมาตรา ๒๒ วรรคสาม และมาตรา ๘๕ วรรคสอง และมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ.๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๑๓๑ และมาตรา ๑๓๓ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษไล่ออกจากราชการ และชดใช้เงินจำนวนดังกล่าว

เรื่อง คนหลงใช้ของหลวง

นายแพทย์ฐานลิบ ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงพยาบาล ถูกร้องเรียนว่าเปิดสถานพยาบาลส่วนตัว (คลินิก) ได้อาศัยตำแหน่งหน้าที่ราชการ ในฐานะแพทย์ผู้ตรวจรักษาและสั่งให้งานชั้นสูตรของโรงพยาบาลทำการตรวจเลือดและสั่งชั้นสูตรของคนไข้ที่คลินิกส่วนตัว โดยใช้วัสดุอุปกรณ์และนำยาของโรงพยาบาล ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๕ คิดเป็นค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน ๙๒๔,๖๑๐ บาท นายแพทย์ฐานลิบชี้แจงว่าตนเองเป็นเจ้าของสถานพยาบาล (คลินิก) ได้มอบหมายให้ภรรยาเป็นผู้ดูแลสถานพยาบาล (คลินิก) และทำหน้าที่ส่งเลือดและสั่งชั้นสูตรตรวจที่โรงพยาบาลซึ่งตนเองเป็นผู้อำนวยการฯ เมื่อมีการเรียกเก็บเงิน ภรรยาจะเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ประกอบกับมีภาระงานมากจึงไม่รู้ว่าโรงพยาบาลได้มีการเรียกเก็บเงินจากสถานพยาบาล (คลินิก) ของตนหรือไม่ แต่ต่อมาเมื่อมีการร้องเรียนได้นำเงินชำระค่าส่งตรวจเลือดและสั่งชั้นสูตรให้แก่โรงพยาบาลจำนวนเงิน ๙๒๔,๖๑๐ บาทแล้ว

พฤติการณ์ของนายแพทย์ฐานลิบ ซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงพยาบาล เป็นการไม่รักษาชื่อเสียงและเสื่อมเสียต่อเกียรติศักดิ์ของตำแหน่งหน้าที่ราชการ สุานกระทำการอื่นใดอันได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๙๔ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกับมาตรา ๑๓๑ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และสุานกระทำการอื่นใดซึ่งชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ตามมาตรา ๘๕ (๔) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษปลดออกจากราชการ

เรื่อง ไม่ใช่ยาตำราหลวง

นายแพทย์แอนาล็อก ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และเป็นประธานคณะกรรมการสวัสดิการโรงพยาบาล และมีหน้าที่อนุมัติจัดซื้อยาและควบคุมกำกับการปฏิบัติงานของ นายแดง เกษัชรชำนาญการ ซึ่งมีหน้าที่จัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ นายแดง ตำแหน่งเกษัชรชำนาญการ ได้สั่งซื้อยาแก้หวัดสูตรผสม ที่มีส่วนประกอบซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine) โดยนายแพทย์แอนาล็อก ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ลงนามในใบสั่งซื้อยา โดยใช้เงินสวัสดิการของโรงพยาบาล ซื้อยาจากบริษัทยาหลายแห่ง รวม ๓๗ ครั้ง คิดเป็น จำนวน ๑,๓๑๑,๐๐๐ เม็ด ซึ่งมีปริมาณการจัดซื้อสูงมากเกินกว่าความจำเป็นที่ต้องใช้ในโรงพยาบาล โดยไม่นำยาที่ซื้อลงบัญชีคลังเวชภัณฑ์ของโรงพยาบาล แต่ได้นำไปขายให้กับนายชายยา ผู้แทนยาได้กำไรเม็ดละ ๐.๘๐ บาท และต่อมาเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีอาญา

พฤติกรรมของนายแพทย์แอนาล็อก ผู้อำนวยการโรงพยาบาล ในฐานะประธานกรรมการเงินสวัสดิการ และนายแดง เกษัชรชำนาญการ กรรมการสวัสดิการ (บริหารกองทุนยา/หารายได้) ของโรงพยาบาล ซึ่งมีอำนาจลงนามเบิกถอนเงินสวัสดิการและเบิกจ่ายเงินชำระค่ายาแก้หวัดสูตรผสมที่มีส่วนประกอบซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine) จึงเป็นการสั่งซื้อยาแก้หวัดสูตรผสมที่มีส่วนประกอบ ซูโดอีเฟดรีน (pseudoephedrine) จำนวนมากถึง ๑,๓๑๑,๐๐๐ เม็ด หากสั่งจ่ายให้แก่ผู้ป่วยครั้งละ ๒๐ เม็ด ต้องจ่ายให้แก่คนไข้มากกว่า ๕๐,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นปริมาณเกินกว่าโรงพยาบาลขนาด ๓๐ เตียง พฤติการณ์เป็นการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบ เป็นความผิดวินัยอย่างร้ายแรง สำนวนปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ที่ราชการโดยทุจริต ตามมาตรา ๘๕ (๑) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงโทษได้ นายแพทย์แอนาล็อก และนายแดง ออกจากราชการ

บทที่
๒

ร่าง พระราชบัญญัติ

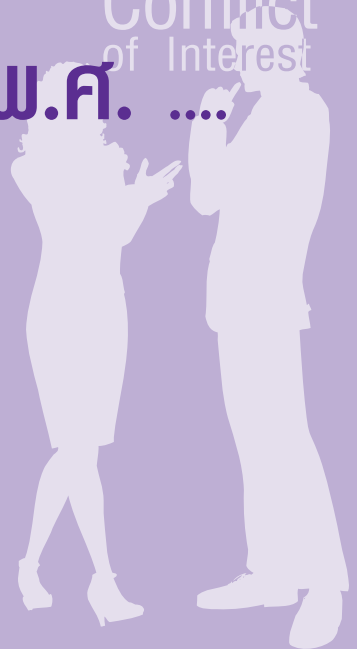
ว่าด้วยความพิດเกี่ยวกับ

การขัดกันระหว่าง

ประโยชน์ส่วนบุคคล

กับประโยชน์ส่วนรวม **พ.ค. ....**

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

ร่าง พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิด เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคล กับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศได้เสนอร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... มีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบริหารงานของรัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งต้องให้ประชาชนปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริต ของผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐ จึงต้องห้ามการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่ดังกล่าวกับประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งยังเป็นการแสดงเจตจำนงอย่างเด่นชัดของรัฐบาลไทยต่อประชาคมโลกถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... ที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจ โดยขอหยิบยกในมาตรา ๕ มาตรา ๗ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๒๑ ดังนี้

มาตรา ๕ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือบุคคลอื่น ซึ่งเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม แต่การใช้ตำแหน่งหน้าที่แทนหน่วยงานของรัฐเพื่อประโยชน์ของหน่วยงานที่เจ้าหน้าที่ของรัฐสังกัดอยู่มิให้ถือว่าเป็นการกระทำตามมาตรา

การกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามวรรคหนึ่งด้วย

(๑) การกระทำที่เกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวมตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต เว้นแต่ที่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นในพระราชบัญญัตินี้

(๒) การกำหนดนโยบายหรือการเสนอหรือให้ความเห็นขอร่างกฎหมายหรือร่างกฎซึ่งเอื้อประโยชน์เป็นการเฉพาะต่อกิจการที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียเกินกว่า ส่วนได้เสียตามปกติที่บุคคลทั่วไปมีอยู่ ในกรณีที่เป็นนิติบุคคล การเป็นหุ้นส่วนหรือถือหุ้นเกินร้อยละห้าของนิติบุคคลนั้นถือว่าเป็นการมีส่วนได้เสียเกินกว่าส่วนได้เสียตามปกติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามคำสั่งของผู้บังคับบัญชาหรือผู้กำกับดูแล

(๓) การใช้ข้อมูลภายในของรัฐที่ยังเป็นความลับอยู่ซึ่งตนได้รับหรือจากการปฏิบัติราชการ การปฏิบัติหน้าที่หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยทุจริต

(๔) การริเริ่ม เสนอ จัดทำ หรืออนุมัติโครงการของรัฐหรือของหน่วยงานของรัฐโดยทุจริต หรือเพื่อเอื้อประโยชน์ต่อตนเองหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดโดยเฉพาะไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม

(๕) การใช้ทรัพย์สินของหน่วยงานที่ตนสังกัดหรือที่ตนปฏิบัติหน้าที่อยู่ไปเพื่อประโยชน์ของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ หรือทรัพย์สินนั้นมีราคาเล็กน้อย

(๖) การใช้ตำแหน่งหรืออำนาจหน้าที่ซึ่งตนมีอยู่โดยทุจริต ไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจโดยอิสระในการใช้อำนาจตามตำแหน่งหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่น ไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐนั้นกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(ก) อนุมัติ อนุญาต รับผิดชอบ หรือออกคำสั่งทางปกครองอื่นที่ให้สิทธิประโยชน์อันอาจคำนวณเป็นเงินได้

- (ข) ให้สัมปทาน ทำสัญญา หรือทำนิติกรรม อันเป็นการให้ประโยชน์แก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด
- (ค) บรรจุ แต่งตั้ง เลื่อนเงินเดือน เลื่อนขั้นเงินเดือน โอน ย้าย ดำเนินการทางวินัย หรือให้เจ้าหน้าที่ของรัฐในบังคับบัญชา หรือกำกับดูแลของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งอื่นดังกล่าว พ้นจากตำแหน่งหรือพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่
- (ง) ไม่แจ้งความหรือไม่ร้องทุกข์เพื่อดำเนินคดีอาญา
- (จ) ไม่ฟ้องคดี ไม่อุทธรณ์ ไม่ฎีกา หรือไม่ดำเนินการอื่นใดเกี่ยวกับคดีหรือให้ถอนคำร้องทุกข์ ให้ถอนฟ้อง ให้ถอนอุทธรณ์ หรือให้ถอนฎีกา ไม่ว่าจะเป็คดีประเภทใด
- (ฉ) ดำเนินกระบวนการพิจารณา คำพิพากษา คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือคำชี้ขาด
- (ช) ไม่บังคับทางปกครอง ไม่บังคับคดีหรือไม่บังคับตามคำชี้ขาด

การกระทำตามวรรคสอง (๒) (๓) และ (๔) ให้ใช้บังคับแก่ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ผู้บริหารระดับสูง และผู้อำนวยการกองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และเจ้าหน้าที่ของรัฐตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่คู่สมรสหรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งกระทำโดยอาศัยอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วย และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐได้มีส่วนร่วมรู้เห็นเป็นใจหรือยินยอมด้วยในการกระทำของคู่สมรสหรือบุตรดังกล่าวหรือรู้แล้วเพิกเฉยมิได้ดำเนินการแก้ไข ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นรับโทษเช่นเดียวกับคู่สมรสหรือบุตรด้วย

ให้นำความในวรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม มาใช้บังคับแก่บุคคลซึ่งมิใช่บุคคลตามวรรคสี่ และเป็นผู้กระทำโดยอาศัยอิทธิพลของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ดำเนินการในลักษณะผู้ใช้ผู้ถูกใช้ ผู้ร่วมดำเนินการ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ของรัฐให้กระทำการตามวรรคหนึ่ง และวรรคสองด้วย

เพื่อประโยชน์ในการบังคับใช้วรรคสอง (๕) ให้คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการ ข้าราชการรัฐสภา คณะกรรมการบริหารศาล องค์การอิสระ ตามรัฐธรรมนูญ หรือหัวหน้าหน่วยงานอื่นของรัฐ จัดให้มีระเบียบว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้ทรัพย์สินตามวรรคสอง (๕) สำหรับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแล ทั้งนี้ โดยมีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด ระเบียบดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดในเรื่องทรัพย์สิน ดังต่อไปนี้

(๑) ยานพาหนะ

(๒) เครื่องมือสื่อสาร

(๓) อาคารสถานที่

(๔) วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องใช้ในสำนักงาน

(๕) สิ่งสาธารณูปโภค

มาตรา ๗ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญ ของที่ระลึก เงินทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่มีผู้มอบให้ในโอกาสที่เจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือตามที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่าผู้มอบหมายจะระบุให้เป็นการส่วนตัวก็ตาม เว้นแต่เป็นสิ่งที่อาจได้รับตามกฎหมายหรือกฎ หรือเป็นสิ่งที่ได้รับตามจำนวนที่สมควรตามปกติประเพณีนิยมในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการรับกรทำให้ในลักษณะให้แก่บุคคลทั่วไป หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดตามวรรคหนึ่งที่ตนไม่มีสิทธิได้รับ ต้องรายงานและส่งมอบสิ่งนั้นให้หน่วยงานที่ตนสังกัดในโอกาสแรกที่กระทำได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ และให้สิ่งนั้นตกเป็นของหน่วยงานของรัฐ โดยให้หน่วยงานนั้นจัดทำบัญชีไว้เป็นหลักฐานและเก็บรักษาหรือจัดการสิ่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่คู่สมรสและญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับของขวัญ ของที่ระลึก เงิน ทrophyสิน หรือประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐด้วยโดยอนุโลม ในกรณีที่คู่สมรสหรือญาติไม่มีสิทธิรับ Trophyสิน หรือประโยชน์ดังกล่าว ให้มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในโอกาสแรก ที่กระทำได้แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามวรรคสองต่อไป

มาตรา ๒๐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสหรือบุตรของเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคล ตามมาตรา ๕ วรรคห้า ผู้ใดกระทำการอันเป็นความผิดตามมาตรา ๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๒๑ เจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสหรือญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ โดยไม่แจ้งรายงานหรือไม่ส่งมอบ Trophyสินภายในเวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทที่
๓

ความเสี่ยง เกี่ยวกับการปฏิบัติงาน
ที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.) ดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อน โดยวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนตามมาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way Commission) เป็นกรอบการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน เป็นการวิเคราะห์ระดับโอกาสที่จะเกิดผลกระทบของความเสี่ยงต่างๆ เพื่อประเมินโอกาสและผลกระทบของความเสี่ยง และดำเนินการวิเคราะห์และจัดลำดับความเสี่ยงโดยกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานที่จะใช้ในการประเมินความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) และระดับความเสี่ยง ทั้งนี้ กำหนดเกณฑ์ในเชิงคุณภาพเนื่องจากเป็นข้อมูลเชิงพรรณนาที่ไม่สามารถระบุเป็นตัวเลข หรือจำนวนเงินที่ชัดเจนได้

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

**เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพ
ที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน (บุคลากร)**

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนาน ๆ ครั้ง

ระดับของความเสี่ยง (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณาจากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับดังนี้

ระดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง

=

โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ
(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่ง เป็น ๔ ระดับ สามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่ เป็น ๔ ส่วน (4 Quadrants) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่ง ดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง แต่ มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มีมาตรการลด และประเมินซ้ำ หรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขส่วนกลาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงด้านผลประโยชน์ทับซ้อน	จัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
(๑) การจัดหาพัสดุ	ลำดับ ๑ (สูงมาก = ๒๕ คะแนน)
(๒) การจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา	ลำดับ ๑ (สูงมาก = ๒๕ คะแนน)
(๓) การเบิกค่าตอบแทน	ลำดับ ๒ (สูงมาก = ๑๖ คะแนน)
(๔) การใช้อัตรราชการ	ลำดับ ๒ (สูงมาก = ๑๖ คะแนน)

การจัดทำแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Map)

มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข

กระทรวงสาธารณสุข
กำหนดมาตรการ

3 ป. 1 ค.

ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ปลูก/ปลูก จิตสำนึก	ปลูกจิตสำนึกและปลูกฝังวิถีคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัว และผลประโยชน์ส่วนรวม โดยระบบคิดแบบ Digital มีจิตพอเพียง มีความอาย และไม่ทนต่อการทุจริต สร้างพลังคุณธรรมขับเคลื่อนสังคม
ป้องกัน	สร้างระบบคุณธรรม และยกระดับความโปร่งใส ในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพและเข้มแข็ง
ปราบปราม	ปรับปรุงกระบวนที่เอื้อต่อการทุจริต และปิดช่องโหว่ กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดอย่างรวดเร็วและเป็นธรรม
เครือข่าย	สร้างกลไกภาคประชาชน (อสม.) ภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวัง แจ้งเบาะแส และสร้างความเข้มแข็งของกลไกการตรวจสอบ และเครือข่ายการบริหารงานที่โปร่งใส

- มาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข
๓ ป. ๑ ค. (ปลูก/ปลูกจิตสำนึก ป้องกันปราบปราม และสร้างเครือข่าย)
มุ่งเน้นการป้องกันการทุจริตให้มีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ
กำหนดให้มีการบริหารงานที่โปร่งใสตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็น ๑ ใน ๔
ยุทธศาสตร์สำคัญในการปฏิรูปกระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วย
ปลูก/ปลูกจิตสำนึก สร้างจิตสำนึก ปรับฐานความคิดด้านการต่อต้านการทุจริต
ที่ตัวบุคคล สร้างพลังคุณธรรมขับเคลื่อนสังคม **ป้องกัน** สร้างระบบคุณธรรม
และยกระดับความโปร่งใสในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ เข้มแข็ง
ปราบปราม ปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เอื้อต่อการทุจริตและปิดช่องโหว่
กำหนดมาตรการลงโทษผู้กระทำผิดอย่าง รวดเร็วและเป็นธรรม **เครือข่าย**
สร้างกลไกภาคประชาชน (อสม.) ภาคประชาสังคมในการเฝ้าระวัง
แจ้งเบาะแส และสร้างความเข้มแข็งของกลไกการตรวจสอบ

๒. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกาศมาตรการป้องกัน การทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดย กำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหาร งานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของ เจ้าหน้าที่รัฐที่สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ที่อาจเกิดผลประโยชน์ทับซ้อนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ส่วนกลาง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับการปฏิบัติงานที่อาจเกิดผลประโยชน์ ทับซ้อนสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขส่วนกลาง พบว่า (๑) การจัดหา พัสดุ มีความเสี่ยงสูงมาก มีคะแนน ๒๕ คะแนน (๒) การจัดทำโครงการ ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา มีความเสี่ยงสูงมาก มีคะแนน ๒๕ คะแนน (๓) การเบิกค่าตอบแทน มีความเสี่ยงสูงมาก มีคะแนน ๑๖ คะแนน และ (๔) การใช้รถราชการ มีความเสี่ยงสูงมาก มีคะแนน ๑๖ คะแนน ผลการวิเคราะห์ความเสี่ยงฯ ยังมีความสอดคล้องกับ ผลการตรวจสอบของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และรายงานผล การกระทำผิดวินัยข้าราชการพลเรือนที่ได้จากการร้องเรียน กล่าวโทษ และ พบเป็นสาเหตุของการกระทำผิดวินัยมากที่สุดของสำนักงานปลัด กระทรวงสาธารณสุขในรอบ ๓ ปี คือตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๙ ของกลุ่มเสริมสร้างวินัยและระบบคุณธรรม อีกด้วย

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กำหนดมาตรการสำคัญเร่งด่วน เชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงานที่โปร่งใส ตรวจสอบได้

และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ตามประกาศ มาตรการป้องกันการทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

๑. มาตรการการใช้รถราชการ
๒. มาตรการการเบิกค่าตอบแทน
๓. มาตรการการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา
๔. มาตรการการจัดหาพัสดุ

มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. สร้าง สืบทอดวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. แสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
๓. ตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐ ไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้ โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี ยืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้
๔. สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชน

โดยกำหนดนโยบายหลักและแนวทางปฏิบัติ ดังนี้

นโยบายหลัก

๑. มุ่งเน้นการสร้าง สืบทอดวัฒนธรรมสุจริตไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย

๒. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม ในความรับผิดชอบต่อนหน้าที่

๓. มุ่งเน้นการจัดหาพัสดุภาครัฐโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยวิธีอื่นใดให้สอดคล้องกับประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการตามเกณฑ์การประเมิน คุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

แนวทางปฏิบัติ

๑. เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ

(๑.๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรพระราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๑.๒) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงิน ตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐

(๑.๓) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการ ฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๑.๔) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(๑.๕) พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๒. หน่วยงานดำเนินการตามเกณฑ์การควบคุมภายในและ การบริหารความเสี่ยง

๓. หากพบว่ามีการกระทำผิด ต้องดำเนินการทางวินัย ละเมิด และอาญาอย่างเคร่งครัด

หลักการ

จัดการผลประโยชน์ทับซ้อน

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

๑. ปกป้องประโยชน์สาธารณะ :

การปฏิบัติหน้าที่ไม่ให้ผลประโยชน์ส่วนตัวมาแทรกซ้อน รวมถึงความเห็น และทัศนคติส่วนบุคคล มีความเป็นกลาง ไม่มีอคติ ลำเอียง

๒. สนับสนุนความโปร่งใสและความพร้อมรับผิด :

เปิดโอกาสให้ตรวจสอบ หรือการเปิดเผยผลประโยชน์ส่วนตัว หรือ ความสัมพันธ์ที่อาจมีผลต่อการปฏิบัติหน้าที่

๓. ส่งเสริมความรับผิดชอบส่วนบุคคลและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง :

การปฏิบัติตนที่ยึดหลักคุณธรรม และความเป็นมืออาชีพของเจ้าหน้าที่ ในการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อนโดยเฉพาะผู้บริหารต้องเป็นแบบอย่าง

๔. สร้างวัฒนธรรมองค์กร :

สร้างสภาพแวดล้อมสนับสนุนการหลีกเลี่ยงผลประโยชน์ทับซ้อน และ สร้างวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์

จุดเสี่ยงของผลประโยชน์ทับซ้อน

๑. การปฏิสัมพันธ์กับภาคเอกชน
๒. การทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้าง
๓. การตรวจตราเพื่อควบคุมคุณภาพมาตรฐานของการทำงานหรือ อุปกรณ์
๔. การอนุมัติ/อนุญาต การออกใบอนุญาตให้ประกอบวิชาชีพ
๕. การกระจายงบประมาณ
๖. การปรับการลงโทษ
๗. การให้เงินหรือสิ่งของช่วยเหลือผู้เดือดร้อนการตัดสินข้อพิพาท
๘. การรับของขวัญของกำนัลจากผู้ที่มาติดต่ออันเกี่ยวข้องในการปฏิบัติหน้าที่

แนวทางการป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

การให้-การรับของขวัญและผลประโยชน์

หลักการและแนวคิดนี้สามารถประยุกต์ใช้ประกอบการดำเนินการตามนโยบายการให้และรับของขวัญและผลประโยชน์ของข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ภาครัฐในประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ข้อบังคับว่าด้วยจรรยาข้าราชการของส่วนราชการ ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ และประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

การรับทรัพย์สิน แบ่งเป็น 2 กรณี คือ

๑. รับในฐานะเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยหลักการรับไม่ได้ทุกกรณี ไม่ว่าจะก่อน ขณะ หรือ หลังการปฏิบัติหน้าที่ เว้นแต่มีกฎหมายให้รับ

๒. รับในฐานะส่วนตัว ไม่ได้ห้ามรับ แต่ต้องปฏิบัติตามกฎหมาย หลักเกณฑ์ และต้องรายงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

เจตนารมณ์

เนื่องจากความเชื่อที่ไว้วางใจของประชาชนต่อการปฏิบัติงานของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐว่าจะต้องตัดสินใจและกระทำหน้าที่โดยยึดผลประโยชน์สาธารณะเป็นหลัก ปราศจากผลประโยชน์ส่วนบุคคลหากข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐคนใดรับของขวัญและผลประโยชน์ที่ทำให้มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ และการกระทำหน้าที่ถือว่าเป็นการประพฤติมิชอบ ย่อมทำลายความเชื่อที่ไว้วางใจของประชาชน กระทั่งต่อความถูกต้องชอบธรรมที่องค์กรภาครัฐยึดถือในการบริหารราชการ รวมทั้งกระทบต่อกระบวนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและที่สำคัญคือ หลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐจะรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดไม่ได้ เว้นแต่โดยธรรมจรรยาเท่านั้น ซึ่งก็หมายถึงตามปกติ ธรรมเนียมประเพณี เช่น วันเกิด วันปีใหม่ และต้องอยู่ในเงื่อนไขว่าจะรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใด จากญาติ พี่น้องตามฐานานุรูปแต่ถ้าเป็นบุคคลอื่นไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท

รวมถึงเจตนารมณ์ของร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... เพื่อให้การบริหารงานของรัฐเป็นไปด้วยความโปร่งใสและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน รวมทั้งต้องให้ประชาชนปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์สุจริต ของผู้มีหน้าที่ในการบริหารงานของรัฐ จึงต้องห้ามการกระทำอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลของผู้มีหน้าที่ดังกล่าวกับประโยชน์ส่วนรวม อีกทั้งยังเป็นการแสดงเจตจำนงอย่างเด่นชัดของรัฐบาลไทยต่อประชาคมโลกถึงความมุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจังเพื่อความมั่นคงและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศ

อะไรคือของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่ใช้ในความหมายนี้

๑. ของขวัญและประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใด ๆ (เงินทรัพย์สิน สิ่งของ บริการหรืออื่น ๆ ที่มีมูลค่า) ที่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐให้และ/หรือได้รับที่นอกเหนือจาก เงินเดือน รายได้ และผลประโยชน์จากการจ้างงานในราชการปกติ

๒. ของขวัญและผลประโยชน์อื่นใด สามารถตีค่าตีราคาเป็นเงิน หรืออาจไม่สามารถตีค่า ตีราคาได้

๓. ของขวัญที่สามารถตีราคาได้ (Tangible gifts) หมายถึง สินค้าบริโภค ความบันเทิง การต้อนรับให้ที่พัก การเดินทาง อุปกรณ์เครื่องใช้ เช่น ตัวอย่างสินค้า บัตรของขวัญ เครื่องใช้ส่วนตัว บัตรกำนัล บัตรลดราคาสินค้าหรือบริการ และเงิน เป็นต้น

๔. ของขวัญและประโยชน์อื่นใดที่คิดเป็นราคาไม่ได้ (Intangible Gifts and Benefits) หมายถึง สิ่งใด ๆ หรือบริการใด ๆ ที่ไม่สามารถคิดเป็นราคาที่จะซื้อขายได้ อาทิเช่น การให้บริการส่วนตัว การปฏิบัติด้วยความชอบส่วนตัว การเข้าถึงประโยชน์หรือการสัญญาว่าจะให้หรือการสัญญาว่าจะได้รับประโยชน์มากกว่าคนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการพิจารณาเกี่ยวกับการให้-รับของขวัญ และหรือผลประโยชน์ใด

เราจะจัดการอย่างไร

ข้อคำถามที่ใช้ในการตัดสินใจว่า จะรับ หรือ
ไม่รับของขวัญและ/หรือผลประโยชน์ มี ๓ คำถาม
คือ

๑. เราควรรับหรือไม่
๒. เราต้องรายงานหรือไม่
๓. เราสามารถเก็บไว้เป็นของตนเองได้หรือไม่

๑. เราควรรับหรือไม่

ตามหลักการทางจริยธรรมแม้ว่าเราจะไม่ควรรับ แต่มีหลายโอกาส
ที่เราไม่สามารถปฏิเสธได้ หรือเป็นการรับในโอกาสที่เหมาะสมตาม
ขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมหรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกัน
ในสังคม อย่างไรก็ตาม มีหลายโอกาสที่ไม่เป็นการเหมาะสมอย่างยิ่งที่จะรับ

๑) **ถ้าเป็นการให้เงิน ท่านจะต้องปฏิเสธไม่ว่าจะเป็นโอกาสใดๆ**
การรับเงินสดหรือสิ่งใดๆ ที่สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นเงิน เช่น ลีอตเตอร์
หุ้น พันธบัตร เป็นการฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม และอาจเข้าข่ายการรับสินบน

๑.๑) การถูกเสนอสิ่งใดๆ นอกเหนือจากเงินนั้น สิ่งที่ควรนำ
มาเป็นเหตุผลในการตัดสินใจ คือ

๑.๑.๑) ทำไมเขาจึงเสนอให้ เช่น ให้แทนคำขอบคุณ
การเสนอให้มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติตนหรือไม่

๑.๑.๒) ความประทับใจของท่านต่อของขวัญ และ/หรือ
ผลประโยชน์ที่จะส่งผลกระทบต่อการทำงานในอนาคต

๑.๒) ถ้าท่านทำงานอยู่ในกลุ่มเสี่ยง อ่อนไหว หรืออยู่ในข่ายที่ต้องได้รับความไว้วางใจเป็นพิเศษ เช่น งานตรวจสอบภายใน และงานตรวจคุณภาพต่าง ๆ การจัดซื้อจัดจ้าง การออกใบอนุญาต หรือการอนุมัติ/อนุญาตต่าง ๆ ฯลฯ ท่านจะต้องปฏิบัติตามนโยบายและหลักจริยธรรมเรื่องนี้มากกว่าบุคคลกลุ่มอื่น

๒) การรับก่อกำเนิดการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวมหรือไม่ หากการรับก่อกำเนิดเกิดความขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์สาธารณะ แล้วผลประโยชน์ส่วนตนที่ได้รับกลายเป็นมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ราชการ หรือก่อกำเนิดข้อสงสัยต่อสาธารณชนว่าเป็นการประพฤติโดยมิชอบ

“ไม่ว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้น
จะมีค่าเพียงเล็กน้อยก็ไม่ควรรับ
เพราะก่อกำเนิดความรู้สึกผูกพัน
หรือพันธะกับผู้ให้
และอาจก่อกำเนิดความเสื่อมศรัทธา
ต่อประชาชน”

การขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและส่วนรวม เป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการประพฤติมิชอบ และการทุจริตคอร์รัปชัน ในแต่ละส่วนราชการ ควรกำหนดนโยบายการรับของขวัญและผลประโยชน์ของตนเอง โดยส่วนราชการที่อยู่ในกลุ่มปฏิบัติหน้าที่ที่เสี่ยงต่อการประพฤติมิชอบ ควรกำหนดนโยบายด้านนี้อย่างเคร่งครัดมากกว่าหน่วยงานอื่น ๆ

หลักการการปฏิบัติงานในภาครัฐอยู่บนพื้นฐานที่ว่า **“การกระทำและการตัดสินใจใดๆ จะต้องกระทำด้วยความเป็นกลาง ปราศจากการมีส่วนได้ส่วนเสียในการให้บริการ และปกป้องผลประโยชน์ของสังคมไทยโดยรวม”**

ดังนั้น องค์กรหรือบุคคลใด ๆ ไม่ควรใช้ของขวัญหรือผลประโยชน์มาแสวงหาความชอบธรรม ผลประโยชน์ให้กับองค์กรของตนหรือตนเองเหนือองค์กรหรือบุคคลอื่น ทำให้เกิดความสั่นคลอนความเชื่อถือไว้วางใจที่ประชาสังคมมีต่อภาครัฐและทำให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคม

ประการสำคัญ สมาชิกทั้งหมดในสังคม ต้องได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ภาครัฐมีพันธะผูกพันที่จะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นธรรม โดยกระทำและแสดงออกโดยยึดมาตรฐานความโปร่งใสความพร้อมรับผิดชอบ และแสดงพฤติกรรมที่ถูกต้อง เทียบธรรม ตลอดเวลาที่มีอาชีพรับข้าราชการ

๒. เราต้องรายงานหรือไม่

การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ ตัดสินจากหลักการต่อไปนี้

๑) **ธรรมชาติของผู้ให้** พิจารณาตามกฎหมาย กฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เช่น ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ รวมทั้งนโยบายของหน่วยงาน เช่น การห้ามรับของขวัญหรือประโยชน์จากผู้สัญญา/องค์กรหรือบุคคลที่กำลังจะมาทำการค้า การสัญญาว่าจะให้-รับกับองค์กรหรือบุคคลที่จะขอทำใบอนุญาตหรือรับการตรวจสอบด้านต่างๆ ฯลฯ

หน่วยงานควรกำหนดนโยบายด้านนี้ให้เคร่งครัดและมีกระบวนการที่ช่วยให้ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่ภาครัฐสามารถจัดการเรื่องนี้ได้อย่างเหมาะสม การรายงานการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใดๆ ต้องมีการลงทะเบียนรับอย่างเป็นทางการ

๒) บทบาทหน้าที่ของท่านในองค์กร ถ้าข้าราชการนั้น ๆ ทำงานในขอบข่ายที่อ่อนไหว และต้องการความเชื่อถือว่าไว้วางใจเป็นพิเศษ และหรือกลุ่มที่เกี่ยวกับการได้ประโยชน์หรือเสียประโยชน์ทั้งจากระดับองค์กร และระดับบุคคล อาทิเช่น งานตรวจสอบ งานจัดซื้อจัดจ้าง การให้ใบอนุญาต/ยึดใบอนุญาต ฯลฯ ควรให้แน่ใจที่สุดว่าตัวท่านและองค์กร มีความเที่ยงธรรม และจะไม่ถูกตั้งข้อสงสัย แม้ว่าหน่วยงานของท่านมิได้ กำหนดนโยบายเกี่ยวกับการห้ามรับของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ และมิได้กำหนดให้รายงานการรับของขวัญและผลประโยชน์ท่านควรดำรง ความถูกต้องด้วยการรายงานหรือปฏิเสธที่จะรับของขวัญและหรือ ผลประโยชน์นั้น ๆ

หลักการการกำหนดว่าของขวัญและผลประโยชน์อื่นใดต้องควรรายงานหรือไม่ ควรจะต้องให้องค์กรเก็บรักษาไว้หรือไม่ หรือควรตกเป็นของ ข้าราชการให้เทียบกับค่าตามราคาตลาดโดยต้องมีค่าน้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามทุจริต แห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดย ธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ และเป็นไปตามมาตรา ๗ แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. ....

แนวทางปฏิบัติ

- ของขวัญทั้งหมดที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมหรือประวัติศาสตร์ เช่น งานศิลปะ พระพุทธรูป เครื่องประดับโบราณ ฯลฯ แม้จะมีขนาดเล็กหรือ เป็นเรื่องเล็กน้อยของขวัญนั้น ๆ ย่อมเป็นทรัพย์สินขององค์กร ไม่ว่าจะ มีค่าราคาเท่าใด
- ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ได้รับเมื่อเทียบกับราคาตลาด มีค่า น้อยกว่า ๓,๐๐๐ บาท ไม่ต้องรายงานและอาจเก็บเป็นของตนเองได้

๕๗

คู่มือ
ว่าประโยชน์
กับชอบ
Conflict
of Interest

- ของขวัญหรือผลประโยชน์ใด ๆ เมื่อเทียบกับราคาตลาดมีค่าเกิน ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานหน่วยงานและลงทะเบียนไว้

- ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาด ระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท และเจ้าหน้าที่มีความจำเป็นต้องรับให้องค์กรโดยหัวหน้าส่วนราชการตัดสินใจว่าสมควรให้ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐคนนั้น ๆ รัับทรัพย์สินดังกล่าวหรือไม่

- ถ้าของขวัญหรือผลประโยชน์ที่มีค่าทางการตลาดมากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ให้ส่งมอบเป็นทรัพย์สินขององค์กร เพื่อใช้ประโยชน์สาธารณะ และหรือตามความเหมาะสมองค์กรอาจพิจารณาอนุญาตให้ข้าราชการ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้นั้นเก็บรักษาของไว้เป็นกรณีไป เช่น ของขวัญในการย้ายหน่วยงานในขณะดำรงตำแหน่งเดิม ของขวัญในโอกาสเกษียณอายุราชการหรือลาออกจากงาน ของขวัญหรือผลประโยชน์ที่เพื่อนร่วมงานให้เมื่อเจ็บป่วย ฯลฯ

- ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ คุณค่ารวมของขวัญและหรือผลประโยชน์ที่ได้รับจากผู้ให้คนเดียว กลุ่มเดียวกัน หรือผู้ที่มีความสัมพันธ์กันหลาย ๆ ครั้ง เมื่อรวมกันทั้งปีมีค่ามากกว่า ๓,๐๐๐ บาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างที่ได้รับ

- ถ้าในปีงบประมาณใด ๆ ได้ของขวัญและหรือผลประโยชน์จากผู้รับบริการแม้จะต่างคน ต่างกลุ่ม เพื่อเป็นการขอบคุณในการให้บริการที่ดี แต่เมื่อรวมกันแล้วมีค่ามากกว่าสามพันบาท ต้องรายงานของขวัญหรือผลประโยชน์แต่ละอย่างนั้น

- ของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ได้รับเพื่อเป็นการขอบคุณจากผู้รับบริการ (ประชาชน องค์กรเอกชน) ที่ได้อย่างสม่าเสมอ บ่อยครั้ง อาจทำให้เกิดข้อสงสัยจากประชาชนว่ามีอิทธิพลบิดเบือน ก่อให้เกิดอคติในการให้บริการของข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐ หรืออาจก่อให้เกิดความรู้สึกขบ และคาดหวังว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์เมื่อมีผู้มารับบริการ ควรปฏิเสธการรับ

- เงินสดหรือสิ่งใด ๆ ที่สามารถเปลี่ยนเป็นเงินได้ ตัวอย่างเช่น หุ้น พันธบัตร ลีตเตอรี ต้องปฏิเสธไม่รับไม่ว่าจะอยู่ในสถานการณ์ใด ๆ

๓. เราจะเก็บรักษาไว้เองได้หรือไม่

- ๑) ปกติสามารถเก็บรักษาไว้เอง หากมีค่าไม่เกิน ๓,๐๐๐ บาท
- ๒) หากมีราคาทางการตลาดระหว่าง ๓,๐๐๐-๑๕,๐๐๐ บาท ส่วนราชการต้องพิจารณาตัดสินว่า ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น ๆ จะเก็บไว้เองได้หรือไม่
- ๓) หากราคามากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท จะต้องให้เป็นทรัพย์สินของส่วนราชการ และส่วนราชการพิจารณาตัดสินว่าจะใช้ประโยชน์อย่างไร

การฝ่าฝืนกฎนี้มีโทษอย่างไร

การฝ่าฝืนนโยบายว่าด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น และพร้อมฝ่าฝืนการปฏิบัติตามประมวลจริยธรรมอาญากลางโทษตกเดือนตัดเงินเดือน จนกระทั่งถึงไล่ออก ขึ้นกับความร้ายแรงของการฝ่าฝืน

นอกจากนั้น หากการรับของขวัญหรือผลประโยชน์นั้น ๆ เข้าข่ายการรับสินบน ข้อจล ทูจริต และสามารถพิสูจน์ได้ว่าข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐนั้น ๆ รับของขวัญหรือผลประโยชน์ซึ่งมีผลต่อความเป็นธรรม ก่อให้เกิดผลประโยชน์แก่ผู้ให้โดยมิชอบ หากถูกตัดสินว่าผิดจริง ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคนอาจมีส่วนร่วมในการรับโทษทางอาญาด้วย

กรณีฝ่าฝืนหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติจะมีโทษจำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และยังมีความผิดฐานกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามประมวลกฎหมายของอาญาด้วย

ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่าง ประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม พ.ศ. .... มาตรา ๗ ห้ามมิให้ เจ้าหน้าที่ของรัฐรับของขวัญ ของที่ระลึก เงิน ทrophyสินหรือประโยชน์ อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้ที่ผู้มีมอบให้ในโอกาสที่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ปฏิบัติงานตามตำแหน่งหน้าที่ของตนหรือตามที่ได้รับมอบหมาย แม้ว่า ผู้มอบหมายจะระบุให้เป็นการส่วนตัวก็ตาม เว้นแต่เป็นสิ่งที่อาจได้รับ ตามกฎหมายหรือกฎ หรือเป็นสิ่งที่ได้รับตามจำนวนที่สมควรตามปกติ ประเพณีนิยมในการปฏิบัติหน้าที่ หรือเป็นการรับการให้ในลักษณะให้แก่ บุคคลทั่วไป หรือตามที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

เจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับ Trophyสินหรือประโยชน์อื่นใดตามวรรคหนึ่ง ที่ตนไม่มีสิทธิได้รับ ต้องรายงานและส่งมอบสิ่งนั้นให้หน่วยงานที่ตนสังกัด ในโอกาสแรกที่กระทำได้ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ และ ให้สิ่งนั้นตกเป็นของหน่วยงานของรัฐ โดยให้หน่วยงานนั้นจัดทำบัญชีไว้เป็น หลักฐานและเก็บรักษาหรือจัดการสิ่งนั้น ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนด

ให้นำความในวรรคหนึ่งมาใช้บังคับแก่คู่สมรสและญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งได้รับของขวัญ ของที่ระลึก เงิน Trophyสิน หรือประโยชน์ อื่นใดอันอาจคำนวณเป็นเงินได้เนื่องจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยโดยอนุโลม ในกรณีที่คู่สมรสหรือญาติไม่มีสิทธิรับ Trophyสิน หรือประโยชน์ดังกล่าว ให้มีหน้าที่แจ้งให้เจ้าหน้าที่ของรัฐทราบในโอกาส แรกที่กระทำได้แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสิ่งนั้นไว้ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ของรัฐดำเนินการตามวรรคสองต่อไป

หากเจ้าหน้าที่ของรัฐ คู่สมรสหรือญาติของเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๗ โดยไม่แจ้งรายงานหรือไม่ส่งมอบ Trophyสินภายใน เวลาที่กำหนด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่น บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ตามมาตรา ๒๑ แห่งร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ ส่วนรวม พ.ศ. ....

การรับของขวัญและผลประโยชน์ : กฎแห่งความเสี่ยง

การรับของขวัญและผลประโยชน์ใด ๆ เป็นสาเหตุให้สาธารณชนรับรู้ว่ามี การปฏิบัติอย่างมีอคติ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ก่อให้เกิดการทำลายความเชื่อถือศรัทธาของประชาชนต่อภาครัฐ และต่อข้าราชการกฏแห่งความเสี่ยง ๒ ประการที่สำคัญ คือ

๑. ความพยายามที่จะหลบเลี่ยงกฎเกณฑ์โดยตีค่าราคาของของขวัญและหรือผลประโยชน์น้อยกว่าความเป็นจริง การตีค่าราคาต่ำกว่าความเป็นจริงนั้น บุคคลอาจจงใจตนเองหรือจงใจผู้อื่นให้คิดว่าของขวัญและหรือผลประโยชน์นั้น ๆ มีค่าต่ำกว่าที่เป็นจริง เพื่อหลีกเลี่ยงการรายงาน การกระทำดังกล่าว นับว่าเป็นการคดโกงและหลอกลวงซึ่งเข้าข่ายฝ่าฝืนประมวลจริยธรรม

๒. การเพิกเฉยมองข้ามความผิดและละเลยต่อผลที่เกิดขึ้น

การรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ อาจทำให้ติดเป็นนิสัยอย่างรวดเร็ว และก่อให้เกิดความคาดหวังเสมอว่าจะได้รับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ในการปฏิบัติหน้าที่ราชการ ทำให้เกิดความรู้สึกชอบหรืออยากปฏิบัติต่อผู้รับบริการหรือผู้รับงาน-รับจ้าง-รับเหมา ฯลฯ ที่เป็นผู้ให้ของขวัญและหรือผลประโยชน์โดยอิทธิพลของความชอบหรือประโยชน์ตอบแทนที่ได้รับทำให้มีการปฏิบัติตอบแทนเกินกว่ามาตรฐานที่กำหนด

ในสถานการณ์เช่นนี้ ผู้รับจ้าง ผู้รับเหมา และหรือผู้รับจัดซื้อ อาจรับรู้ผิดพลาดและเข้าใจว่าการรับจ้างต่าง ๆ ไม่ต้องทำในระดับมาตรฐานหรือลดคุณค่าการบริการ นอกจากนั้นหากเกิดการปฏิบัติเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรข้าราชการ และหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐจะมีพฤติกรรมเคยชินกับ **“การรับรางวัล”** จากการปฏิบัติหน้าที่ และละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยความรับผิดชอบ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นการรับสินบน

การแสวงหาเหตุผลเพื่อปิดเบือนความจริง มีแนวโน้มที่เป็นไปได้มากที่เราจะรับของขวัญและผลประโยชน์ โดยเฉพาะสิ่งที่ถูกใจเรา บุคคลอาจสงสัยว่าการรับของขวัญและหรือผลประโยชน์ใด ๆ ถือได้ว่าเป็นความผิด แต่ผู้รับมักจะหาเหตุผลเข้าข้างตนเองดังนี้

“ฉันรู้ว่าไม่ควรรับของดังกล่าว แต่ด้วยมารยาทจึงไม่กล้าจะปฏิเสธน้ำใจ หรือหากไม่รับจะเป็นการทาลายสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้ให้กับองค์กรหรือกับตนเอง”

“ดูสิ ฉันอุทิศเวลา นอกเวลาราชการทำงาน ดังนั้น มันเป็นการยุติธรรมที่เราจะได้รางวัลผลประโยชน์พิเศษบ้าง”

“คนอื่น ๆ ก็ทำเช่นนี้ ทำไม่ฉันจะทำบ้างไม่ได้”

“ฉันไม่เห็นมีกฎ ระเบียบใด ๆ เกี่ยวกับการให้ของขวัญ ดังนั้น ฉันก็ไม่ได้ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ใด ๆ”

“มันเป็นแค่ตัวอย่างฟรี ให้ทดลองใช้ และฉันก็ไม่คิดว่าหน่วยงานของฉันจะส่งสินค้าชนิดนี้แม้ว่าฉันจะให้คำแนะนำก็ตาม”

“เพราะฉันเป็นคนพิเศษจริง ๆ ดังนั้น ผู้บังคับบัญชาจึงชมฉัน และเป็นเรื่องธรรมดาที่ฉันมักเป็นคนแรกเสมอที่ได้รับโอกาสให้ไปฝึกอบรม/สัมมนา”

ท่านต้องระลึกอยู่เสมอว่า เหตุผลที่ท่านใช้กล่าวอ้างเช่นนี้
ไม่สามารถปกป้องท่านจากการถูกดำเนินการทางวินัย
หากการกระทำของท่านเป็น การกระทำที่มีข้อ

การขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนบุคคลกับประโยชน์ส่วนรวม (Conflicts of Interest)

มาตรา ๑๐๐

ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือพ้นตำแหน่งไม่เกิน ๒ ปี / คู่สมรส

- คู่สัญญา/มีส่วนได้เสีย ในสัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับ
- หุ้นส่วน/ผู้ถือหุ้นในห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงานที่ปฏิบัติหรือกำกับ
- รับสัมปทาน/คงไว้ซึ่งสัมปทานในห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทที่เข้าเป็นคู่สัญญากับหน่วยงาน
- กรรมการ/ที่ปรึกษา/ตัวแทน/พนักงาน/ลูกจ้างในธุรกิจเอกชน ซึ่งกำกับฯ
- คณะกรรมการ ป.ป.ช. ประกาศกำหนด ๔ ตำแหน่ง (นายกรัฐมนตรี/รัฐมนตรี/ผู้บริหารท้องถิ่น/รองผู้บริหารท้องถิ่น)

ฝ่าฝืน มาตรา 100 มาตรา 101 และมาตรา 103

๑. โทษ จำคุกไม่เกิน ๓ ปี ปรับไม่เกิน ๖๐,๐๐๐ บาท ทั้งจำ ทั้งปรับ
๒. ให้ถือเป็นความผิดฐานทุจริตต่อหน้าที่หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่

๖๓

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

บทสรุป

ความเชื่อที่ไว้วางใจ และจริยธรรมเป็นรากฐานของการบริหารภาครัฐที่ดีเมื่อท่านเป็นข้าราชการและหรือเจ้าหน้าที่ภาครัฐไม่ว่าจะสังกัดหน่วยงานใด ท่านถูกคาดหวังให้ปฏิบัติหน้าที่และตัดสินใจโดยปราศจากอคติ ท่านถูกคาดหวังไม่ให้แสวงหารางวัลหรือผลประโยชน์ในรูปแบบใดๆ นอกเหนือจากเงินเดือนและผลประโยชน์ที่รัฐจัดให้

แม้ว่านโยบายของหน่วยงานหลายแห่งจะอนุญาตให้รับของขวัญได้ ซึ่งถือว่าเป็นของที่ระลึกในโอกาสที่เหมาะสม แต่อย่างไรก็ตามควรมีขอบเขตในการรับเสมอ การฝ่าฝืนขอบเขตด้วยการรับของขวัญหรือผลประโยชน์ที่ไม่เหมาะสม จะนำไปสู่ความเสี่ยงต่อการทุจริต และทำลายชื่อเสียงของท่าน รวมทั้งองค์กรของท่านเอง

บทที่
๕

การขัดกันแห่งผลประโยชน์
ตามนโยบายของ
กระทรวงสาธารณสุข

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

เกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของ กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๗

กระทรวงสาธารณสุข ได้ออกประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วย
เกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่
มีค่าใช้จ่ายของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๗ มีหลักการและเหตุผลดังนี้

การจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายที่
ขาดจริยธรรม และการใช้ยาไม่สมเหตุผลส่งผลให้เกิดปัญหาการบริโภคนยา
และเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายเกินจำเป็น ราคาแพงเกินควร เป็นปัญหาส่วนหนึ่ง
ของการเข้าถึงยาที่จำเป็นของผู้ป่วย และมีภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา
พยาบาลของประเทศที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง การส่งเสริมการขายที่ขาด
จริยธรรม ได้ดึงเอาบุคลากรสาธารณสุขเข้าร่วมรับผลประโยชน์ทับซ้อน
ในรูปแบบต่างจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย ทั้งที่เป็นผลประโยชน์
ทางตรงและผลประโยชน์แอบแฝง การส่งเสริมการขายในกระบวนการ
จัดซื้อจัดหา ตลอดจนการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายในลักษณะดังกล่าว
ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของสถานการณ์ปกติของสังคมไทย ทำให้บุคลากร
สาธารณสุขบางส่วนเข้าใจผิดและเชื่อว่าผลประโยชน์เหล่านี้เป็นสิทธิที่พึง
ได้รับหรือใช้ประโยชน์ได้ โดยมีได้ตระหนักว่าจะส่งผลกระทบต่อ
ระบบสุขภาพ

ในระดับสากล ประเทศสมาชิกองค์การอนามัยโลกได้มีมติสมัชชา
อนามัยโลกที่ ๔๑.๑๔ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ รับรองเกณฑ์จริยธรรมว่า
ด้วยการส่งเสริมการขายยา โดยขอให้ประเทศต่างๆ และทุกภาคส่วนที่
เกี่ยวข้องได้นำเกณฑ์นี้ไปสู่การปฏิบัติ และล่าสุดในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ องค์การ
อนามัยโลกได้พัฒนาชุดเครื่องมือเพื่อให้ประเทศต่างๆ ได้ดำเนินการเพื่อ

ธรรมาภิบาลในระบบยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยา โดยมีเกณฑ์จริยธรรมเป็นส่วนหนึ่งของชุดเครื่องมือนั้น ประเทศไทยโดยกระทรวงสาธารณสุขได้เข้าร่วมในโครงการพัฒนาและนำชุดเครื่องมือดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ

สำหรับประเทศไทยมีการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานทางจริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายเภสัชภัณฑ์เมื่อปี ๒๕๓๗ แต่ยังไม่เคยประกาศใช้ ในปัจจุบันกระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายและแผนในการพัฒนาระบบธรรมาภิบาลของกระทรวงสาธารณสุข โดยระบบบริหารยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยาจัดเป็นส่วนสำคัญในนโยบายดังกล่าว ทั้งนี้ ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบหลัก ๖ ด้าน คือ นิติธรรม (Rule of law) คุณธรรม (ethics) ความโปร่งใส (transparency) ความสำนึกรับผิดชอบ (accountability) ความคุ้มค่า (value for money) และการมีส่วนร่วม (participation)

เกณฑ์จริยธรรมจัดเป็นเครื่องมือชิ้นหนึ่งที่จะทำให้เกิดธรรมาภิบาลกระทรวงสาธารณสุขโดยคณะอนุกรรมการจัดทำร่างเกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหายาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยา จึงได้พัฒนาเกณฑ์จริยธรรมนี้ โดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้ทำไว้แล้ว ได้แก่ เกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทย (ฉบับมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม ๒๕๕๕) โดยคณะทำงานขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ (Code of Conduct) เรื่อง การปฏิบัติตนในกรณีที่มีความสัมพันธ์กับผู้ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สุขภาพ ซึ่งอ้างอิงหลักการจากข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมของแพทยสภา

กระทรวงสาธารณสุขมีเจตนารมณ์ให้เกณฑ์จริยธรรมนี้ เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับสถานพยาบาลและหน่วยงานของกระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนผู้สั่งจ่าย ผู้ประกอบวิชาชีพ และบุคลากรสาธารณสุขที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการจัดซื้อจัดหา จนกระทั่งถึงการจ่ายและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยา เพื่อให้องค์กรสาธารณสุขเป็นแนวหน้า กล้ายืนหยัดปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตเพื่อความถูกต้อง ทำงานเพื่อประชาชน และเป็นแบบอย่างให้กับหน่วยงานอื่นต่อไป

หมวด ๑ บททั่วไป

ยา

หมายความว่า ยาตามกฎหมายว่าด้วยยา ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษและวัตถุออกฤทธิ์ตามกฎหมายว่าด้วยวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท

เวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยา

หมายความว่า วัสดุการแพทย์ วัสดุทันตกรรม วัสดุวิทยาศาสตร์ การแพทย์ วัสดุอิเล็กทรอนิกส์ วัสดุอื่น ๆ ที่ใช้ในการแพทย์ และหมายรวมถึงอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ใช้กับผู้ป่วยเฉพาะราย

การส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยา

หมายความว่า การให้ข้อมูล ข้อความ การชักชวน จูงใจ หรือการกระทำด้วยวิธีอื่นใดที่มุ่งหมายให้มีการสั่งใช้ การสั่งซื้อ หรือการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยาเพื่อประโยชน์ทางการค้า

การโฆษณา

หมายความว่า การกระทำไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ให้ประชาชนเห็นหรือทราบข้อความเกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยาเพื่อประโยชน์ทางการค้า

ข้อความ

หมายความว่า เรื่องราวหรือข้อเท็จจริง ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบของตัวอักษร ตัวเลข ภาพ ภาพยนตร์ แสง เสียง เครื่องหมาย หรือรูปแบบอื่นใด ที่สื่อความหมายได้โดยสภาพของสิ่งนั้นเองหรือโดยผ่านวิธีการหรือสื่อใด ๆ

ของขวัญ

หมายความว่า ประโยชน์อันเป็นทรัพย์สิน สิ่งของ ของชำร่วยที่บริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซ่ยามอบให้แก่บุคคล เพื่อประโยชน์ทางการค้า

ของบริจาค

หมายความว่า สิ่งของที่บริษัทหรือเวชภัณฑ์ที่มีขายมอบให้แก่สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย

หมายความว่า ตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายที่แจกแก่บุคคลหรือหน่วยงานเพื่อให้เกิดความคุ้นเคยกับรูปแบบและลักษณะของยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย หรือเพื่อเพิ่มประสบการณ์การใช้ทางคลินิก โดยยกเว้นเพื่อการศึกษาหรือวิจัย

ผู้สั่งใช้

หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพทางการแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์สาธารณสุขอื่นที่มีสิทธิหรือหน้าที่ในการสั่งใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย

ผู้ประกอบวิชาชีพ

หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม ทันตกรรม เภสัชกรรม การสัตวแพทย์ การพยาบาล เทคนิคการแพทย์ กายภาพบำบัด การแพทย์แผนไทย และ ผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ประกอบโรคศิลปะสาขาอื่นตามพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบโรคศิลปะ

ผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย

หมายความว่า ตัวแทนของบริษัทฯ และบริษัทผู้จัดจำหน่ายเวชภัณฑ์ที่มีขาย ที่มีหน้าที่เข้าพบผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อนำเสนอข้อมูลยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย

บริษัทหรือเวชภัณฑ์ที่มีขาย

หมายความว่า บริษัทหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการผลิต นำเข้าและจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขายทั้งในและต่างประเทศ

ผู้บริหาร

หมายความว่า ผู้มีอำนาจตัดสินใจลงนามหรือมีอำนาจสั่งการ ในการคัดเลือก จัดซื้อ จัดหา ยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาของ สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

ผู้มีอำนาจ

หมายความว่า บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่คัดเลือก เสนอ จัดหา หรือดำเนินการสั่งซื้อ ยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาในสถานพยาบาลหรือ หน่วยงาน

บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา

หมายความว่า เจ้าหน้าที่โดยตำแหน่งหรือที่ได้รับมอบหมายให้ ดำเนินการเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดหาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

นักศึกษา

หมายความว่า ผู้ที่กำลังศึกษาระดับก่อนปริญญา ในสถานศึกษา

สถานศึกษา

หมายความว่า สถาบันการศึกษาระดับวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หรือสถาบัน ร่วมสอนในสาขาทางการแพทย์และสาธารณสุข

สถานพยาบาล

หมายความว่า สถานพยาบาลทุกระดับในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

หน่วยงาน

หมายความว่า หน่วยงานระดับกองหรือเทียบเท่าขึ้นไป หน่วยบริการ และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งดำเนินการอันเป็นไป เพื่อการรักษาพยาบาล ส่งเสริมสุขภาพการควบคุมป้องกันและ กำจัดโรค การฟื้นฟูสมรรถภาพ การคุ้มครองผู้บริโภค การศึกษา การศึกษาค้นคว้าวิจัยต่าง ๆ ตลอดจนการขนส่งและวิเคราะห์ทาง วิทยาศาสตร์การแพทย์ด้านใดด้านหนึ่งหรือมากกว่า ซึ่งมี การดำเนินการในการจัดหาหรือควบคุมการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยา

หมวด ๒ ผู้สั่งใช้

- ๒.๑ ผู้สั่งใช้ไม่พึงรับประโยชน์จากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยา ดังนี้
- ๒.๑.๑ รับเงินไม่ว่ากรณีใด ๆ ยกเว้นกรณีรับค่าตอบแทนจากการเป็นวิทยากร การบรรยายทางวิชาการ เป็นผู้ได้รับทุนวิจัยจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยา
  - ๒.๑.๒ รับของขวัญหรือนันทนาการไม่ว่ากรณีใด ๆ ยกเว้น
    - (๑) ของขวัญที่มีมูลค่าไม่เกินสามพันบาทในโอกาสพิเศษหรือวาระตามประเพณี
    - (๒) สิ่งที่ทำให้เกิดประโยชน์แก่งานด้านวิชาการที่ส่งผลถึงการบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขที่ยังประโยชน์แก่ผู้ป่วย โดยให้รับในนามของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน
  - ๒.๑.๓ รับบริการอันเป็นกิจส่วนตัวใด ๆ จากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาและผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยา
- ๒.๒ ผู้สั่งใช้ไม่พึงแสดงตนในการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาใด ๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ
- ๒.๓ ผู้สั่งใช้ไม่พึงรับการสนับสนุนจากบริษัทยาหรือบริษัทเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศโดยตรง
- ๒.๔ ผู้สั่งใช้ซึ่งเปิดเผยว่าตนมีส่วนเกี่ยวข้องกับทางผลประโยชน์กับบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยานั้นในสถานะใด เมื่อแสดงความเห็นต่อสาธารณะโดยการพูด การเขียน หรือโดยวิธีการอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับยาและเวชภัณฑ์ที่มีชื่อยาในทางวิชาการ
- ๒.๕ ผู้สั่งใช้ สามารถรับการสนับสนุนการวิจัย โดยผ่านระบบการรับสิ่งสนับสนุนและการกำกับดูแลของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

- ๒.๖ ในการนำตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยามาจ่ายให้กับผู้ป่วยหรือหน่วยงาน ผู้สั่งใช้พึงคำนึงถึงประโยชน์และความปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสิ่งสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาหรือประโยชน์ส่วนตน โดยผ่านระบบกำกับดูแลการรับและการจ่ายตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ซึ่งควรเป็นระบบที่ตรวจสอบได้
- ๒.๗ ผู้สั่งใช้พึงสั่งใช้ยาด้วยชื่อสามัญทางยา

หมวด ๓ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ

- ๓.๑ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ ไม่พึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมที่มุ่งให้ความรู้ด้านสุขภาพแก่ประชาชน โดยเชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาหรือการอื่นใดที่เป็นการโฆษณาแอบแฝงภายในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน
- ๓.๒ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดให้มีระบบการคัดเลือกยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา การจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา การคัดเลือกบริษัทผู้ผลิตและผู้จัดจำหน่ายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา รวมทั้งการตรวจสอบการจัดซื้อยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาที่โปร่งใส เป็นธรรม เพื่อให้ได้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยาที่มีคุณภาพสูง และเพื่อป้องกันไม่ให้ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจมีส่วนได้เสีย หรือมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซยา
- ๓.๓ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงจัดระบบการรับสิ่งสนับสนุนจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซยาให้เป็นไปอย่างเปิดเผยและไม่เจาะจงบุคคล รวมทั้งจัดระบบในการกำกับดูแลให้เกิดประโยชน์แก่สถานพยาบาลหรือหน่วยงานอย่างแท้จริง
- ๓.๔ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายหรือกฎระเบียบเพื่อควบคุมกิจกรรมการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซยา

ในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน เช่น การกำหนดบริเวณ หรือ กำหนดเวลาที่อนุญาตให้ผู้แทนหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ ที่มีใบยาเข้ามาทำกิจกรรมได้

- ๓.๕ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ พึงกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ยาและ เวชภัณฑ์ที่มีใบยา ในสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ทั้งนี้ ต้อง คำนึงถึงประสิทธิผล ความคุ้มค่าและความปลอดภัยของผู้ป่วย
- ๓.๖ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจพึงปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมเช่นเดียวกับ ผู้สั่งใช้ในข้อ ๒.๑ ถึงข้อ ๒.๔

หมวด ๔ เกษีขกรหรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่น และบุคลากร ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา การจ่ายและ ส่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา

- ๔.๑ เกษีขกรหรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การจัดซื้อจัดหา การจ่ายและส่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาใน สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน ไม่พึงเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้าย หรือสื่อชนิดอื่นใดที่มีเนื้อหาเชิงโฆษณาอวดอ้าง หรือ เป็นการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาแก่ผู้ป่วยและ ประชาชน
- ๔.๒ ในการนำตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยามาจ่ายให้กับผู้ป่วย เกษีขกรหรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่นและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การจัดซื้อจัดหา การจ่ายและส่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาใน สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน พึงคำนึงถึงประโยชน์และความ ปลอดภัยของผู้ป่วยเป็นสำคัญ ไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการ ขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาหรือประโยชน์ส่วนตน
- ๔.๓ เกษีขกรหรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับ การจัดหา การจ่ายและส่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาในสถาน

พยาบาลหรือหน่วยงาน พึงเสนอข้อมูลที่มีหลักฐานทางวิชาการที่เชื่อถือได้เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจคัดเลือกยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดหรือคณะกรรมการที่มีชื่อเรียกอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคัดเลือกรายการยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน โดยไม่มุ่งหวังเพื่อเป็นการส่งเสริมการขาย หรือกีดกันยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของบริษัทใดบริษัทหนึ่ง หรือเพื่อประโยชน์ส่วนตน

- ๕.๔ เภสัชกรหรือผู้ประกอบวิชาชีพอื่น และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา การจ่ายและสั่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายในสถานพยาบาล หรือหน่วยงานปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมเช่นเดียวกับผู้สั่งใช้ในข้อ ๒.๑ ถึงข้อ ๒.๖

หมวด ๕ บริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย และผู้แทนยาหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย

- ๕.๑ กระทรวงสาธารณสุขสนับสนุนให้บริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายและผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการส่งเสริมการขายยาของประเทศไทยที่คณะกรรมการพัฒนาระบบยาแห่งชาติหรือคณะอนุกรรมการในคณะกรรมการประกาศ
- ๕.๒ บริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย พึงสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้แทนยาหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายให้ความร่วมมือเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมนี้
- ๕.๓ ในการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหาและส่งเสริมการขายและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย ผู้แทนยาหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย พึงเคารพและปฏิบัติตามข้อกำหนดของสถานพยาบาลหรือหน่วยงานอย่างเคร่งครัด

หมวด ๖ สถานพยาบาล

๖.๑ สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน พึ่งกำหนดแนวปฏิบัติตามเกณฑ์จริยธรรมว่าด้วยการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายเป็นลายลักษณ์อักษรให้เหมาะสมกับบุคลากรแต่ละประเภท ดังนี้

๖.๑.๑ ผู้สั่งใช้ เภสัชกร ผู้ประกอบวิชาชีพอื่น หรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดหา การจ่ายและส่งมอบยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย

- (๑) การรับเงิน ของขวัญ ของบริจาค หรือบริการใดๆ จากผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย หรือบริษัทขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย
- (๒) การแสดงตนในการโฆษณาหรือการส่งเสริมการขายใดๆ ต่อสาธารณชนในเชิงธุรกิจ และการแสดงความคิดเห็นทางวิชาการต่อสาธารณะ ในกรณีที่มีความสัมพันธ์กับบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่าย
- (๓) การรับการสนับสนุนจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทั้งในและต่างประเทศ
- (๔) การนำตัวอย่างยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยามาจ่ายหรือใช้กับผู้ป่วย
- (๕) การเผยแพร่เอกสาร แผ่นพับ แผ่นป้ายเพื่อให้ความรู้ทางวิชาการแก่ผู้ป่วย
- (๖) การนำเสนอข้อมูลเพื่อการคัดเลือกยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของคณะกรรมการเภสัชกรรมและการบำบัดหรือคณะกรรมการที่มีชื่อเรียกอื่น ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบคัดเลือกการยาและเวชภัณฑ์ที่มีใช้ยาของสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน

๖.๑.๒ ผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจ

- (๑) การรับเงิน ของขวัญ ของบริจาค และบริการใด ๆ จากผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซเชีย หรือบริษัทยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซเชีย
- (๒) การจัดกิจกรรมในสถานพยาบาลหรือหน่วยงานที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านสุขภาพที่เชื่อมโยงถึงชื่อการค้า หรือชื่อบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซเชีย เพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง

๖.๒ สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน พึงจัดระบบและดำเนินการติดตามกำกับดูแล เพื่อให้บุคลากรแต่ละประเภทสามารถปฏิบัติตามแนวปฏิบัติในข้อ ๖.๑

๖.๓ กรณีที่สถานพยาบาลหรือหน่วยงานมีการจัดประชุมวิชาการ โดยได้รับการสนับสนุนงบดำเนินการ วิทยากร หรือข้อมูลวิชาการจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีโซเชีย พึงเปิดเผยการสนับสนุนดังกล่าวให้ผู้เข้าร่วมประชุมรับทราบทุกครั้ง

๖.๔ การรับการสนับสนุนจากบริษัทยา หรือบริษัทเวชภัณฑ์ที่มีโซเชียไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ อันก่อประโยชน์ให้สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน และไม่มีเงื่อนไขข้อผูกมัดเพื่อส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีโซเชียใด ๆ ทั้งสิ้น โดยได้รับการสนับสนุนในนามสถานพยาบาลหรือหน่วยงาน และให้สถานพยาบาลหรือหน่วยงาน จัดทำระบบการรับการสนับสนุนและกำหนดเกณฑ์การคัดเลือกบุคลากรที่สมควรให้ไปประชุม สัมมนา อบรม ดูงาน หรือบรรยายทางวิชาการ ทั้งในและต่างประเทศ โดยพึงรับการสนับสนุนได้เฉพาะค่าเดินทาง ค่าลงทะเบียน ค่าวิทยากร ค่าอาหาร และค่าที่พักสำหรับตนเองเท่านั้น และจำกัดเฉพาะช่วงเวลาและสถานที่ของการดูงานในต่างประเทศ จะต้องขออนุมัติต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้น

หมวด ๗ สถานศึกษา

- ๗.๑ สถานศึกษาไม่พึงอนุญาตให้ผู้แทนยา หรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาเข้าพบนักศึกษาเพื่อการโฆษณาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา หรือการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา
- ๗.๒ สถานศึกษาไม่พึงอนุญาตให้มีการจัดกิจกรรมให้ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาแก่นักศึกษา ที่เชื่อมโยงถึงชื่อทางการค้าของยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา หรือบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใบยาเพื่อป้องกันการโฆษณาแอบแฝง
- ๗.๓ สถานศึกษาไม่พึงอนุญาตให้นักศึกษารับเงิน ของขวัญ ของบริจาค หรือการสนับสนุนอื่น ๆ จากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใบยาโดยตรง
- ๗.๔ สถานศึกษาพึงจัดระบบการรับการสนับสนุนและการกำกับดูแล การสนับสนุนการศึกษาและกิจกรรมทุกประเภทจากบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใบยาให้มีความโปร่งใส เพื่อป้องกันการโฆษณาและส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา
- ๗.๕ สถานศึกษาพึงควบคุมดูแลให้อาจารย์และบุคลากรของสถานศึกษานั้นประพฤติตนเป็นแบบอย่างอันดีแก่นักศึกษา ทั้งในแง่จริยธรรมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับ และความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริษัทยาหรือเวชภัณฑ์ที่มีใบยา หรือผู้แทนยาหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยา
- ๗.๖ สถานศึกษาพึงจัดหลักสูตรการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นการให้ความรู้และเจตคติเกี่ยวกับการใช้ยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาอย่างสมเหตุผล และการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางยาและเวชภัณฑ์ที่มีใบยาที่เชื่อถือได้ โดยปราศจากการชี้นำทางธุรกิจ

๗๗

คู่มือ
และประโยชน์
กับข้อ
Conflict
of Interest

- ๗.๗ สถานศึกษาพึงจัดหลักสูตรให้แก่นักศึกษา ที่มุ่งเน้นจริยธรรมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับและความสัมพันธ์ที่เหมาะสมกับบริษัทหรือเวชภัณฑ์ที่มีขาย หรือผู้แทนยาหรือพนักงานขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีขาย
- ๗.๘ สถานศึกษาพึงกำหนดนโยบายให้อาจารย์และบุคลากร เปิดเผยความเกี่ยวข้องับบริษัทหรือเวชภัณฑ์ที่มีขายเมื่อมีการแสดงความเห็นต่อสาธารณะ ไม่ว่าจะโดยการพูด การเขียน หรือวิธีการอื่นใดในทางวิชาการ

แนวทางการตรวจราชการ กระทรวงสาธารณสุข

ศาสตราจารย์คลินิก เกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข และผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุข ขอความร่วมมือจากส่วนราชการในการตรวจราชการ ดังนี้

๑. ห้ามมีแผ่นป้ายรูปรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขและรูปผู้บริหารกระทรวงสาธารณสุขทั้งภายนอกและภายในสถานที่ทำงานรวมทั้งในห้องประชุม
๒. หากมีกิจกรรมบนเวทีให้เรียบง่าย กระชับ และประหยัด
๓. การจัดนิทรรศการขอให้สมเหตุผล หากแสดงเพียงวันเดียวไม่ควรประดับตกแต่งมากเกินความจำเป็น
๔. อาหารที่รับรองควรเป็นอาหารประจำท้องถิ่นที่ราคาไม่แพง หรือเป็นอาหารจานเดียวตามความเหมาะสม
๕. ไม่จำเป็นต้องมีของฝากหรือของที่ระลึก เพราะของฝากและของที่ระลึกที่ดีที่สุด คือความสามัคคี พลังและความมุ่งมั่น ที่จะนำองค์กรของเราไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืน

ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงานในหน่วยงาน ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๙

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ออกประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๙ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการพัสดุและเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข มีแนวทางการปฏิบัติตนตามกรอบจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานให้มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ เกิดประสิทธิภาพสูงสุด เป็นไปด้วยความชอบธรรมตามหลักระบบคุณธรรม ตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๒ และจรรยาบรรณของผู้ปฏิบัติงานด้านพัสดุ พ.ศ. ๒๕๔๓ โดยให้ถือปฏิบัติตามประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางปฏิบัติงานในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๙ อย่างเคร่งครัด

หน่วยงานจะต้องนำประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางในการปฏิบัติในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๙ และแบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้างทุกวิธีของหน่วยงาน แนบท้ายเอกสารประกอบการจัดซื้อจัดจ้างทุกประเภทในขั้นตอนรายงานขอซื้อหรือขอจ้าง ในแบบแสดงความบริสุทธิ์ใจในการจัดซื้อจัดจ้างทุกวิธีของหน่วยงานในการเปิดเผยข้อมูลความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของหัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ คณะกรรมการตรวจการจ้าง และคณะกรรมการตรวจรับพัสดุ จะต้องลงนามด้วยลายมือชื่อ ให้คำรับรองว่าไม่มีความเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อม หรือผลประโยชน์ใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์กับผู้ขาย ผู้รับจ้าง ผู้เสนองาน หรือผู้ชนะประมูล หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์

และวางตัวเป็นกลางในการดำเนินการเกี่ยวกับการพัสดุ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตสำนึก ด้วยความโปร่งใส สามารถให้ผู้เกี่ยวข้องตรวจสอบได้ตลอดเวลา มุ่งประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ ตามที่ระบุไว้ในประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยแนวทางในการปฏิบัติในหน่วยงานด้านการจัดซื้อจัดจ้าง พ.ศ. ๒๕๕๙ หากปรากฏว่าเกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์ระหว่างข้าพเจ้ากับผู้ขาย ผู้รับจ้าง ผู้เสนองาน หรือผู้ชนะประมูล หรือ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เข้ามามีนิติสัมพันธ์ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ จะเป็นผู้รายงานให้ผู้บริหารทราบโดยทันที

การให้/การรับของขวัญและผลประโยชน์ในเทศกาลปีใหม่

เนื่องในโอกาสเทศกาลวันขึ้นปีใหม่ ข้าราชการชั้นผู้น้อยนิยมมอบหรือเรียเพื่อจัดหาของขวัญให้แก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่หรือผู้บังคับบัญชา ซึ่งเป็นการสร้างทัศนคติที่ผิด ทั้งยังเป็นช่องทางให้เกิดการประพฤติมิชอบในวงราชการ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๐ ให้ถือปฏิบัติว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยพึงงดการให้ของขวัญแก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาหรือสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เพื่อเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด และสร้างทัศนคติที่ถูกต้องโดยหัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งกำชับดูแลข้าราชการในสังกัดให้ประพฤติตนเกี่ยวกับการเรีย และการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ได้ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

พ.ศ. ๒๕๔๓ เจตนารมณ์ข้อ ๔ ห้ามมิให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ได้รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลนอกเหนือจากทรัพย์สินหรือประโยชน์อันควรได้ตามกฎหมาย หรือกฎ ข้อบังคับที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย เว้นแต่การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาตามที่กำหนดไว้ในประกาศนี้ ข้อ ๕ เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดโดยธรรมจรรยาได้ดังต่อไปนี้ (๑) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากญาติซึ่งให้โดยเสน่หาตามจำนวนที่เหมาะสมตามฐานานุรูป (๒) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดจากบุคคลอื่นซึ่งมีใช้ญาติมีราคาหรือมูลค่าในการรับจากแต่ละบุคคล แต่ละโอกาสไม่เกินสามพันบาท และ (๓) รับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่การให้นั้นเป็นการให้ในลักษณะให้กับบุคคลทั่วไป

นอกจากนี้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกรให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ ข้อ ๑๒ ระบุ “เพื่อประโยชน์ในการเสริมสร้างให้เกิดทัศนคติในการประหยัดแก่ประชาชนทั่วไป ในการแสดงความยินดี การแสดงความปรารถนาดี การแสดงการต้อนรับ หรือการแสดงความเสียใจในโอกาสต่างๆ ตามปกติประเพณีนิยมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐพยายามใช้วิธีการแสดงออกโดยใช้บัตรอวยพร การลงนามในสมุดอวยพร หรือใช้บัตรแสดงความเสียใจแทนการให้ของขวัญ”

กระทรวงสาธารณสุข โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณ นายแพทย์ปิยะสกล สกลสัตยาทร) ส่งเสริมมาตรการการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ โดยการสร้างค่านิยมมรรธยธรรมของข้าราชการการเมือง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การให้และรับของขวัญแก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ หรือผู้ได้บังคับบัญชาในเทศกาลปีใหม่ พุทธศักราช ๒๕๖๐ ซึ่งข้าราชการการเมือง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข ผู้บังคับบัญชาจะต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี พัฒนาจิตสำนึก ทัศนคติ และพฤติกรรมของ ผู้ได้บังคับบัญชา เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ อีกสถานหนึ่ง ดังนี้

ข้อ ๑ ในกรณีประสงค์จะแสดงความยินดีหรือความปรารถนาดี ควรส่งเสริมให้เข้บัตรอวยพร หรือการลงนามในสมุดอวยพรแทน ทั้งนี้ ให้รวมถึงสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการการเมือง ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุขและผู้บังคับบัญชาด้วย

ข้อ ๒ การเรียไรในหมู่ข้าราชการหรือการใช้เงินสวัสดิการใดๆ ของ ส่วนรวม เพื่อการจัดหาของขวัญให้เป็นอันงดโดยเด็ดขาด

โดยให้บุคลากรสาธารณสุขถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และให้ถือว่าการฝ่าฝืนมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้เป็นความผิดวินัยอย่างหนึ่งทั้ง ฝ่ายผู้รับและผู้ให้

ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริต และแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประกาศมาตรการป้องกัน การทุจริตและแก้ไขการกระทำผิดวินัยของเจ้าหน้าที่รัฐ ในสังกัดสำนักงาน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยกำหนด มาตรการสำคัญเร่งด่วนเชิงรุกในการป้องกันการทุจริต การบริหารงาน ที่โปร่งใส ตรวจสอบได้ และการแก้ไขปัญหาการกระทำผิดวินัยของ เจ้าหน้าที่รัฐ ประเด็น (๑) มาตรการการใช้ธรรมาภิบาล (๒) มาตรการ การเบิกค่าตอบแทน (๓) มาตรการการจัดทำโครงการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน ประชุม และสัมมนา และ (๔) มาตรการการจัดหาพัสดุ มีวัตถุประสงค์เพื่อ

๑. สร้าง สืบทอดวัฒนธรรมสุจริต และแสดงเจตจำนงสุจริตในการบริหารราชการให้เกิดความคิดแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม
๒. แสดงความมุ่งมั่นในการบริหารราชการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล
๓. ตรวจสอบการบริหารงานและการปฏิบัติราชการของเจ้าหน้าที่รัฐไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย ให้ยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรม เป็นแบบอย่างที่ดียืนหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรม ถูกกฎหมาย โปร่งใส และตรวจสอบได้
๔. สร้างความเชื่อมั่นศรัทธาต่อการบริหารราชการแผ่นดินแก่ผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และประชาชนโดยกำหนดนโยบายหลักและแนวทางปฏิบัติดังนี้

นโยบายหลัก

๑. มุ่งเน้นการสร้าง สืบทอดวัฒนธรรมสุจริตไม่ให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัวในตำแหน่งหน้าที่อันมิควรได้โดยชอบตามกฎหมาย
๒. ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความสุข มีคุณธรรม จริยธรรม ในความรับผิดชอบต่อหน้าที่
๓. มุ่งเน้นการจัดหาพัสดุภาครัฐโดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือ โดยวิธีอื่นใดให้สอดคล้องกับประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ วิธีปฏิบัติ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการตามเกณฑ์ การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงาน ภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)

แนวทางปฏิบัติ

๑. เจ้าหน้าที่รัฐต้องปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบ
  - (๑.๑) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยรพระราชการ พ.ศ. ๒๕๒๓ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - (๑.๒) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเงินตอบแทนการปฏิบัติงาน นอกเวลาราชการ พ.ศ. ๒๕๕๐
  - (๑.๓) ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรม การจัดงาน และการประชุมระหว่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๙ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - (๑.๔) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุ พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
  - (๑.๕) พระราชกฤษฎีกา มติคณะรัฐมนตรี ประกาศ ช้อบั้งคับหลักเกณฑ์ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
๒. หน่วยงานดำเนินการตามเกณฑ์การควบคุมภายในและการบริหารความเสี่ยง
๓. หากพบว่ามีกรกระทำผิด ต้องดำเนินการทางวินัย ละเมิด และอาญาอย่างเคร่งครัด

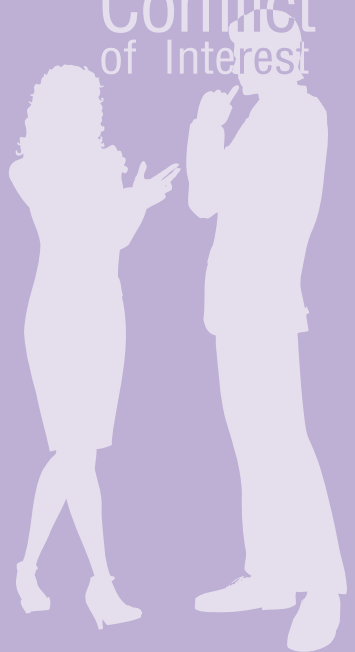

บทที่
๖

กฎหมายเกี่ยวกับ

การป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน

คู่มือ
ผลประโยชน์
ทับซ้อน
Conflict
of Interest

- ๑) พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๐๐ , ๑๐๓ และ ๑๐๓/๑ กำหนดเรื่องการขัดกันของผลประโยชน์ส่วนบุคคลและส่วนรวมไว้ เพื่อลดระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย ให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีจิตสำนึกแยกแยะประโยชน์ส่วนบุคคลและประโยชน์ส่วนรวมออกจากกันได้ หากเจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่าฝืนให้ถือเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย
- ๒) ประกาศคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด โดยธรรมจรรยา ของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้กำหนดว่าโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๐๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดหลักเกณฑ์และจำนวนทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดที่เจ้าหน้าที่ของรัฐจะรับจากบุคคลได้โดยธรรมจรรยา กล่าวคือ การรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดจากบุคคลที่ให้กันในโอกาสต่าง ๆ โดยปกติตามขนบธรรมเนียมประเพณีหรือวัฒนธรรม หรือให้กันตามมารยาทที่ปฏิบัติกันในสังคม
- ๓) ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน
  - ๓.๑) ส่วนคำปวารณา ได้กล่าวถึงค่านิยมหลักของมาตรฐานจริยธรรมสำหรับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ ๙ ประการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๙ ข้อ ดังนี้
    - (๑) การยึดมั่นในคุณธรรมและจริยธรรม
    - (๒) การมีจิตสำนึกที่ดี ซื่อสัตย์ สุจริต และรับผิดชอบ
    - (๓) การยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตนและไม่มีผลประโยชน์ทับซ้อน

- (๔) การยื่นหยัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง เป็นธรรมและถูกกฎหมาย
  - (๕) การให้บริการแก่ประชาชนด้วยความรวดเร็ว มีอัธยาศัย และไม่เลือกปฏิบัติ
  - (๖) การให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างครบถ้วน ถูกต้อง ไม่บิดเบือนข้อเท็จจริง
  - (๗) การมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน รักษามาตรฐานมีคุณภาพ โปร่งใสและตรวจสอบได้
  - (๘) การยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
  - (๙) การยึดมั่นในหลักจรรยาวิชาชีพขององค์กร
- ๓.๒) หมวด ๒ ข้อ ๕ ให้ข้าราชการต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตน โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้
- (๑) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น ไม่ว่าจะ เป็นญาติพี่น้อง พรรคพวก เพื่อนฝูงหรือผู้มีบุญคุณส่วนตัว มาประกอบการใช้ดุลพินิจให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น หรือปฏิบัติต่อบุคคลนั้นต่างจากบุคคลอื่น เพราะความชอบหรือชัง
  - (๒) ไม่ใช่เวลาราชการ เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ หรือสิ่งอำนวยความสะดวกของทางราชการไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนเองหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมาย
  - (๓) ไม่กระทำการใด หรือดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติภารกิจในฐานะส่วนตัวซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงหรือสงสัยว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่
- ทั้งนี้ในกรณีมีความเคลือบแคลงหรือสงสัย ให้ข้าราชการผู้นั้นยุติการกระทำดังกล่าวไว้ก่อนแล้วแจ้งให้ผู้

บังคับบัญชา หัวหน้าส่วนราชการและคณะกรรมการ
จริยธรรมพิจารณา เมื่อคณะกรรมการจริยธรรมวินิจฉัย
เป็นประการใด แล้วจึงปฏิบัติตามนั้น

- (๔) ในการปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบในหน่วยงานโดยตรง
หรือหน้าที่อื่นในราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์การ
มหาชน หรือหน่วยงานของรัฐ ข้าราชการต้องยึดถือ
ประโยชน์ของทางราชการเป็นหลัก

ในกรณีที่มีความขัดแย้งระหว่างประโยชน์ของทาง
ราชการหรือประโยชน์ส่วนรวม กับประโยชน์ส่วนตัว
หรือส่วนกลุ่ม อันจำเป็นต้องวินิจฉัยหรือชี้ขาด ต้อง
ยึดประโยชน์ของทางราชการและประโยชน์ส่วนรวม
เป็นสำคัญ

- ๓.๓) หมวด ๒ ข้อ ๖ ให้ข้าราชการต้องละเว้นจากการแสวงหา
ประโยชน์ที่มีขอบโดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการ
อันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์
ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องวางตน ดังนี้

- (๑) ไม่เรียก รับ หรือยอมจะรับ หรือยอมให้ผู้อื่น เรียก รับ
หรือยอมจะรับซึ่งของขวัญแทนตนหรือญาติของตน
ไม่ว่าก่อนหรือหลังดำรงตำแหน่ง หรือปฏิบัติหน้าที่
ไม่ว่าจะเกี่ยวข้อง หรือไม่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่
หรือไม่ก็ตาม เว้นแต่เป็นการให้โดยธรรมจรรยา หรือ
การให้ตามประเพณีหรือให้แก่บุคคลทั่วไป

- (๒) ไม่ใช่ตำแหน่งหรือกระทำการที่เป็นคุณหรือโทษแก่
บุคคลใดเพราะมีอคติ

- (๓) ไม่เสนอ หรืออนุมัติโครงการ การดำเนินการ หรือ
การทำนิติกรรมหรือสัญญา ซึ่งตนเองหรือบุคคลอื่น
จะได้ประโยชน์อันมิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมาย
หรือประมวณจริยธรรมนี้

- ๔) มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๐ ให้ถือปฏิบัติว่าข้าราชการชั้นผู้น้อยพึงงดการให้ของขวัญแก่ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาหรือสมาชิกในครอบครัวของข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ เพื่อเสริมสร้างค่านิยมให้เกิดการประหยัด และสร้างทัศนคติที่ถูกต้องโดยหัวหน้าส่วนราชการและผู้บังคับบัญชาต้องดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดี พร้อมทั้งกำชับดูแลข้าราชการในสังกัดให้ประพฤติตนเกี่ยวกับการเรียไร และการให้หรือรับของขวัญหรือประโยชน์อื่นใดให้ถูกต้องสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง หากฝ่าฝืนมติดังกล่าว คณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้ ให้ถือว่าเป็นความผิดวินัยอย่างหนึ่งทั้งฝ่ายผู้รับและผู้ให้
- ๕) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
- ๖) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเรียไรของหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๗) ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการให้หรือรับของขวัญของเจ้าหน้าที่ของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๔

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ที่ ๓๑๔ /๒๕๖๐

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest)

สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน ได้กำหนดมาตรฐานทางจริยธรรมของข้าราชการพลเรือนในการป้องกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนในการปฏิบัติราชการหลายประการ โดยต้องแยกเรื่องส่วนตัวออกจากตำแหน่งหน้าที่และยึดถือประโยชน์ส่วนรวมของประเทศชาติเหนือกว่าประโยชน์ส่วนตัว และต้องละเว้นการแสวงหาประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ที่มีขอบ โดยอาศัยตำแหน่งหน้าที่และไม่กระทำการอันเป็นการขัดกันระหว่างประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม ดังปรากฏในหมวด ๒ ข้อ ๓(๓) ข้อ ๕(๑) , (๒) , (๓) , (๔) ข้อ ๖(๑) , (๒) , (๓) ข้อ ๗(๔) , (๕) ข้อ ๘(๕) ข้อ ๙(๑)

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน สอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง เสริมสร้างทัศนคติ ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของบุคลากรในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข และส่งเสริมวัฒนธรรมการทำงานที่ดี รักษาศักดิ์ศรีข้าราชการพลเรือนให้เป็นที่เชื่อมั่นศรัทธาของประชาชน จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำคู่มือผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interest) สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ ดังต่อไปนี้

๑) นายอุทิศ บัวศรี	ผู้ช่วยเลขาธิการ คณะกรรมการ ป.ป.ช.	ที่ปรึกษา
๒) นายยงยศ ธรรมวุฒิ	ที่ปรึกษาระดับกระทรวง นายแพทย์ทรงคุณวุฒิ ประธาน (ด้านเวชกรรมป้องกัน) รักษาราชการแทน หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข	ประธาน
๓) นายเสมอ กาทักดี	นิติกรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๔) นายสุรัชย์ รัตนกรกุล	นิติกรชำนาญการพิเศษ	คณะทำงาน
๕) นางรองกาญจนา นานาศรีรัตน์	นิติกรชำนาญการ	คณะทำงาน
๖) นางสาวสุชญา วรินทร์เวช	นักวิเคราะห์นโยบายและ แผนชำนาญการ	คณะทำงาน และเลขานุการ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(ลงชื่อ) สมศักดิ์ อรรถศิลป์
(นายสมศักดิ์ อรรถศิลป์)

รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. ประกาศกระทรวงสาธารณสุขว่าด้วยเกณฑ์จริยธรรมการจัดซื้อจัดหาและการส่งเสริมการขายยาและเวชภัณฑ์ที่มีค่าใช้จ่ายของกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๕๗. นนทบุรี : สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข, ๒๕๕๗.
- กลุ่มงานคุ้มครองจริยธรรม สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. ประมวลจริยธรรมข้าราชการพลเรือน จรรยาข้าราชการ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพฯ : บริษัท ๑๖๘ พรินติ้ง จำกัด, ๒๕๕๒.
- กำชัย จงจักรพันธ์. การขัดกันแห่งผลประโยชน์และมาตรา ๑๐๐. นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๕๖-๒๕๖๐). นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๗.
- คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. ยุทธศาสตร์ชาติว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ระยะที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๑). นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ, ๒๕๕๙.
- สำนักงาน ก.พ.. การบริหารจัดการผลประโยชน์ทับซ้อน. คู่มือการพัฒนาและส่งเสริมการปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมข้าราชการพลเรือน. นนทบุรี : สำนักงาน ก.พ., ๒๕๕๔.

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงสาธารณสุข (ศปท.)
สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข